

การประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

นายกำพล พากัดดี
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง การประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดยโสธร

ชื่อผู้ศึกษา นายกำพล พากักดี

ปีที่ศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อประเมินโครงการ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร 2) เพื่อศึกษาผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ของ Stufflebeam กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 14 คน รวมทั้งหมด 120 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการประเมินพบว่า

1) ผลการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริบท (Context) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) อยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) อยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต (Product Evaluation) อยู่ในระดับมาก

2) ผลการประเมินผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation: I) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation: S) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้าน ประสิทธิภาพ (Effectiveness Evaluation: E) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในการ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ตลอดจนให้คำแนะนำในการจัดทำผลงานทางวิชาการ ตั้งแต่ต้นจน สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและ ผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อการวิจัย การตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็น อย่างดี

ขอขอบพระคุณครอบครัวและพี่ ๆ ทุกคน ที่สนับสนุนและให้กำลังใจจนงานวิจัยสำเร็จลงได้ ด้วยดี มีคุณค่า และประโยชน์สูงสุดอันพึงมีจากการวิจัยนี้ ขอน้อมบูชาดวงวิญญาณของบิดา มารดา และบูรพาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจอันสำคัญให้แก่ผู้วิจัย จนสามารถประสบความสำเร็จในการทำผลงานทางวิชาการในครั้งนี้

กำพล พากั๊กดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
ขอบเขตของการประเมินโครงการ.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดการบริหารสถานศึกษา.....	6
แนวคิดการบริหารกิจการนักเรียน.....	11
แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	14
หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	27
รูปแบบการประเมิน CIPP Model.....	36
การประเมินโครงการแบบ CIPPIEST Model.....	40
โครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
กรอบแนวคิดในการประเมิน.....	65
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	67
กลุ่มเป้าหมาย.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การสร้างเครื่องมือ.....	72
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
1. ผลการประเมินโครงการด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร.....	77
2. ผลการประเมินผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโยงความรู้ (Transportability) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร.....	87
3. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร.....	93
5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	96
สรุปผลการศึกษา.....	96
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ.....	112
ภาคผนวก ข หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง.....	114
ภาคผนวก ค เครื่องมือในการวิจัย.....	117
ภาคผนวก ง ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	135
ภาคผนวก จ หนังสือเผยแพร่ผลงาน.....	150
ประวัติผู้วิจัย.....	-

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	17
3.1	กรอบการประเมินโครงการ.....	68
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	77
4.2	ผลการประเมินด้านบริบท (Context) โครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร).....	78
4.3	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	80
4.4	ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โครงการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร	80
4.5	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	82
4.6	ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการ การพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จังหวัดยโสธร.....	82
4.7	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	85
4.8	ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร....	86
4.9	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	87
4.10	ผลการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ ระยะ 3 เดือน ตามกรอบ IEST.....	88
4.11	ผลการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation : I) ต่อโครงการการ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ยโสธร.....	89
4.12	ผลการประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation : E) ต่อโครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร.....	90
4.13	ผลการประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation : S) ต่อโครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร.....	90
4.14	ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation:T) ต่อโครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร.....	92
4.15	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อ โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร.....	94

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	การปรับปรุงรูปแบบการประเมิน CIPPIEST.....	43
2.2	กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการตามรูปแบบ CIPPIEST Model.....	66

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระราชดำรัส ว่า “งานช่วยคนพิการนี้ ก็มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะว่าผู้พิการ มิได้เป็นผู้ที่อยากพิการ แต่อยากช่วยตนเอง ถ้าเราไม่สามารถช่วยเขาให้สามารถที่จะปฏิบัติงานอะไรเพื่อชีวิต และมีเศรษฐกิจของครอบครัวจะทำให้เกิดสิ่งที่หนักในครอบครัว หนักแก่ส่วนรวม ฉะนั้น นโยบายที่จะทำก็คือ ช่วยเขาให้ช่วยตนเองได้ เพื่อที่จะให้เขาสามารถเป็นประโยชน์ต่อสังคม”

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาและดูแลเด็กพิการที่มุ่งเน้นโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยยึดหลักการศึกษเพื่อปวงชนที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี รัฐจัดได้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ประกอบกับ มาตรา 30 วรรค 3 บัญญัติไว้ว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคลจะกระทำมิได้” นั้นหมายถึงว่าประชาชนคนไทยทุกคนมีสิทธิเสมอกันทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะยากดีมีจน หรือสภาพร่างกายพิการพิการ โดยรัฐต้องจัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษาให้ มาตรา 55 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “บุคคลพิการ หรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งรัฐบาลก็ให้นโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยบัญญัติกฎหมายให้บุคคลพิการ มีโอกาสได้รับการศึกษา เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป และต้องได้รับการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล

ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 2 สิทธิ และหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และการจัดการศึกษาสำหรับคนที่บกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคล ดังกล่าวนั้นมีสิทธิและได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” (The Government Gazette, 2011) การจัดการศึกษาให้กับเด็กพิการ ได้ดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการ ในระยะแรกได้จัดตั้งกองการศึกษาพิเศษเมื่อปี พ.ศ. 2495 เพื่อรับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการที่อยู่ในวัยเรียน โดยยึดหลักการพื้นฐาน ว่า เด็กทุกคนควรเรียนด้วยกันโดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคหรือความแตกต่าง ซึ่งอาจจัดโดยการให้เด็กเข้าเรียนในโรงเรียนพิเศษเฉพาะทาง หรือเข้ารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด หรือเรียนร่วมในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป สำหรับนักเรียนที่มีศักยภาพที่พร้อมในการเรียน

รวมร่วมกับเด็กปกติ และในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถคนพิการให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หรือแรกพบความพิการให้การศึกษอบรมให้รู้จักสิทธิ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี มีอาชีพ มีงานทำ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม ช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีหน้าที่กำกับดูแลและจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ และเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา 10 ประเภท โรงเรียนการศึกษาพิเศษที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้พิการ 9 ประเภท และศูนย์การศึกษาพิเศษที่จัดและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อม จัดระบบและส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัว และชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร เป็นสถานศึกษาที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) แก่เด็กที่มีความบกพร่องทั้ง 9 ประเภท โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ได้จัดทำหลักสูตรการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ในการพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลและลักษณะความบกพร่อง ตลอดจนกำหนดขั้นตอนในการมารับบริการที่เป็นระบบ ตลอดจนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) เพื่อให้เด็กที่มารับบริการได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ไม่เป็นภาระ ช่วยเหลือตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวและสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อให้การดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ปีการศึกษา 2564 ประสบผลสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้รายงานจึงมีความสนใจที่จะทำการประเมินโครงการดังกล่าว โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ของ มาเรียม นิลพันธ์ุ (2554) ซึ่งพัฒนามาจากรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam (Stufflebeam 1971) ในด้านสภาพแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) เพื่อให้ทราบข้อมูลการดำเนินการแต่ละขั้นตอนจุดเด่น จุดด้อย ความเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการดำเนินการว่ามีความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไปวิเคราะห์หาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการดำเนินการของโครงการให้เหมาะสมกับสภาพในศูนย์การศึกษาพิเศษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ในการศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อประเมินโครงการด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

2. เพื่อศึกษาผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ขอบเขตของการประเมินโครงการ

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการประเมินโดยมีประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา และระยะเวลาการดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน คณะกรรมการสถานศึกษาพื้นฐาน จำนวน 14 คน รวมทั้งหมด 120 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ผู้รายงานได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด CIPPIEST Model ซึ่งพัฒนามาจาก Stufflebeam ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อม (Context) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 3) ด้านกระบวนการ (Process) 4) ด้านผลผลิต (Product) 5) ด้านผลกระทบ (Impact) 6) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) 7) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) และ 8) ด้านการถ่ายโอนความรู้ (Transportability)

3. ระยะเวลาการประเมินโครงการ

ปีการศึกษา 2564 (1 พฤษภาคม 2564 ถึง 30 เมษายน 2565)

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินโครงการ หมายถึง การพิจารณา และตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยใช้รูปแบบ CIPPIEST Model ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1) ด้านสภาพแวดล้อม (Context) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 3) ด้านกระบวนการ (Process) 4) ด้านผลผลิต (Product) 5) ด้านผลกระทบ (Impact) 6) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) 7) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) และ 8) ด้านการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context) หมายถึง การประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการกับสภาพปัจจุบัน

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง การพิจารณา และตรวจสอบความพร้อมหรือความเหมาะสมของปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริหารโครงการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์

3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process) หมายถึง การพิจารณา และตรวจสอบระดับปฏิบัติของโครงการตามระบบวงจรควบคุมคุณภาพ (PDCA) ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านปฏิบัติตามแผน ด้านตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินโครงการให้ดีขึ้น

3.1 การวางแผน (Plan) หมายถึง การเตรียมการด้านปัจจัยก่อนการดำเนินโครงการ

3.2 การปฏิบัติตามแผน (Do) หมายถึง การดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้รวมทั้งการประสานงานและทรัพยากรต่าง ๆ

3.3 การตรวจสอบ (Check) หมายถึง การรวบรวมข้อมูล ปัญหาอุปสรรค และประเมิน ผลการดำเนินโครงการ และรายงานผลการประเมินโครงการ

3.4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) หมายถึง การนำข้อมูลจากผลการประเมินโครงการมาพัฒนาระบบ หรือกระบวนการทำงาน

4. การประเมินด้านผลผลิต (Product) หมายถึง การประเมินผลเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ว่ามีความสอดคล้องมากน้อยเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

5. การประเมินด้านผลกระทบ (Impact) หมายถึง การประเมินว่าสิ่งที่ผู้รับผลประโยชน์ได้รับนั้น เกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ความจำเป็นนั้นคืออะไรบ้าง

6. การประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง การประเมินว่าโครงการบรรลุ หรือตอบสนองความต้องการ ความจำเป็นของกลุ่มผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่

7. การประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainability) หมายถึง การประเมินว่าแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบหรือเป็นทางการเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร

8. การประเมินด้านการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) หมายถึง การประเมินว่า มีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบผลไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่

ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึก หรือความประทับใจ ความชื่นชมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ซึ่งประเมินได้จากการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ โดยประเมินค่าเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง รองผู้อำนวยการ ครู พนักงานราชการ ครูสอนคูขนานออทิสติก ครูสอนเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาล พี่เลี้ยงเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547 มีหน้าที่ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และพระภิกษุ

ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้อื่นใดที่มีหน้าที่ในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนในความปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

นักเรียน หมายถึง บุคคลที่กำลังได้รับการช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมิน

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดนโยบายและปรับปรุงโครงการให้มีความเหมาะสมต่อไป

2. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปกำหนดนโยบายแนวปฏิบัติการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานทางวิชาการเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมานำเสนอเพื่อสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1. แนวคิดการบริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียน
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
5. รูปแบบการประเมิน CIPP ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeame)
6. การประเมินผลโครงการแบบ CIPPIEST Model
7. โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ

แนวคิดการบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2546) ได้เสนอความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษาเป็นงานของหัวหน้าหรือผู้นำที่จะต้องกระทำเพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ ที่มีคนหมู่มาก มาอยู่รวมกันและร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จและได้ประสิทธิภาพ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2551) ได้เสนอความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้านนับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับ ความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและ อาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคม

ปรียาพร วงศอนุตรโรจน์ (2553) ได้เสนอความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้เสนอความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของบุคคล และกลุ่ม ผู้บริหารเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานที่เกิดขึ้น รวมทั้งการ

บริหารยังถือเป็นศาสตร์ที่มีวิทยาการที่สามารถเรียนรู้ได้ และเป็นทั้งศิลป์ที่มีลักษณะเกี่ยวกับการปฏิบัติ การประยุกต์ศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อมาใช้ในการบริหาร

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารกิจการทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด

Hoy และ Cecil (2001) ได้เสนอความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารบุคลากรทางการศึกษา ครู นักเรียน เพื่อให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ให้บุคคลทั้ง 3 กลุ่ม เห็นด้วยและดำเนินการตามข้อตกลงที่วางไว้และพึงยึดปฏิบัติโดยเคร่งครัด

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา เป็นการบริหารบุคลากรทางการศึกษา ครู นักเรียน เพื่อให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพส่งผลต่อวัตถุประสงค์ประสบความสำเร็จโดยความร่วมมือของกลุ่มบุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพสูงสุด

2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2546) ได้เสนอความสำคัญการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพจึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต้องอาศัยองค์การปฏิบัติงานหลัก คือ สถานศึกษาซึ่งหมายรวมถึงการปฏิบัติงานและภารกิจของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดีและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ศิริพงษ์ เสาภายน (2548) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญต่อคุณภาพของผลิตทางการศึกษาและต่อการพัฒนาการทุก ๆ ด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะถ้าหากไม่มีการบริหารแล้วการดำเนินงานของสถานศึกษาอาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมายตนไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ว่า เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักบริหารงานนั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์เพราะว่าการดำเนินงานมิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญต่อความเจริญต่อคุณภาพของผลิตทางการศึกษาและต่อการพัฒนาการทุก ๆ ด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบซึ่งจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารสถานศึกษา

3. ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้เสนอขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ดังนั้นสถานศึกษาจึงได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษาโดยกำหนดขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้กับสถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขอบข่ายและภารกิจงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ดังนี้

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.9 การนิเทศการศึกษา

1.10 การแนะแนว

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ

องค์กรอื่น

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. การบริหารงานงบประมาณ

เพื่อให้สถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน โดยมีขอบข่ายและภารกิจ ดังนี้

2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.11 การวางแผนพัสดุ

2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี

2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

2.14 การจัดหาพัสดุ

2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

2.17 การเบิกเงินจากคลัง

2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

2.19 การนำเงินส่งคลัง

2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน

2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. การบริหารงานบุคคล

เป็นภารกิจที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระ ภายใต้กฎระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการ

พัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยขอขยายและภารกิจ มีดังนี้

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
- 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.6 การลาทุกประเภท
- 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.12 การออกจากราชการ
- 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอ

พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษา

- 3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
- 3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่

เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. การบริหารงานทั่วไป

เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้การบริหาร และการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาตามหลักการบริหารงาน ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยทั้งนี้ให้เน้นความ โปร่งใส ความรับผิดชอบ จัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีขอขยายภารกิจ ดังนี้

- 4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
- 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

- 4.5 การจักระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.11 การรับนักเรียน
- 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
- 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.15 การทัศนศึกษา
- 4.16 งานกิจการนักเรียน
- 4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
- 4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 4.21 การจักระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2558) ได้เสนอขอขยายการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติไว้ในมาตรา 39 ว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทางด้านวิชาการ งานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ดังนั้น ขอบข่ายงานการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงประกอบด้วย 4 งานหลัก คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานการบริหารบุคคล และงานการบริหารทั่วไป

สรุปได้ว่า การบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีขอบข่ายงานอยู่ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป โดยทุกรายละเอียดของขยายงานได้รับการกระจายอำนาจจากต้นสังกัดอย่างชัดเจนเพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา

แนวคิดการบริหารกิจการนักเรียน

1. ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอความหมายของการบริหารกิจการนักเรียน ดังนี้

จรัญ ชูชื่น (2547) ให้ความหมาย การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน และกิจกรรมนักเรียนทั้งหมดที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

สอนแต่เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติพัฒนาตนเองตามความรู้ความสามารถ และเต็มศักยภาพของผู้เรียน

สมพิศ โห้งาม (2550) ให้ความหมาย การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องปกติ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียน ะหว่างอยู่ในโรงเรียน กระทั่งออกจากโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ให้ความหมาย การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามควรแก่วัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม พัฒนาตนเองสู่โลกโรงเรียนอาชีพ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียนที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวผู้เรียนให้มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม พัฒนาตนเองสู่โลกโรงเรียนอาชีพ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. ความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน ไว้ดังนี้

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2556) ได้เสนอความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ ดังนี้

1. มีความสำคัญต่อตัวนักเรียน คือช่วยให้นักเรียนมีโอกาสคลายเครียด จากการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ เนื่องจากหากนักเรียนมุ่งแต่เรียนและทำงานตามที่ครูมอบหมายอย่างจริงจังจนไม่มีเวลาหยุดพัก ย่อมทำให้หย่อนสมรรถนะ ไม่มีสมรรถภาพทัดเทียมผู้อื่นได้

2. มีความสำคัญต่อผู้สอน เนื่องจากส่งเสริมผู้สอนให้มีสมรรถภาพอันดีแก่ผู้เรียน ได้รู้จักเข้าใจและสามารถช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

3. มีความสำคัญต่อผู้บริหารโรงเรียน ช่วยให้ผู้บริหารได้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับนักเรียน เพื่อนำมาศึกษาหรือใช้ประโยชน์กับนักเรียน ผู้ปกครอง หรือสถานศึกษาที่สูงขึ้นไปซึ่งต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน

4. มีความสำคัญต่อฝ่ายแนะแนว ช่วยให้ได้รับข้อมูลด้านความถนัดและความสนใจ จากการสังเกตและบันทึกข้อมูลประจำวันในการร่วมทำกิจกรรมนักเรียนรายบุคคล เพื่อนำไปประกอบ การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการวางแผนตัดสินใจเลือกสายการเรียนให้เหมาะสมกับตนที่สุด

5. มีความสำคัญต่อประเทศชาติ คือ เสริมสร้างประชาชาติที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณภาพ สมรรถภาพ ในปัญญา ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพราะได้ส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ ให้มีความรู้และประสบการณ์โตไปเป็นพลังของชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้เสนอความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ว่า กิจการนักเรียนเป็นอีกส่วนหนึ่งภาระงานสำคัญ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักผู้เรียนรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบันเพื่อให้ครูเข้าใจและพัฒนานักเรียน โดย

ผ่านกระบวนการวางแผน และการบริหารจัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ สังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เทิดทูนและคงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง มีการปรับตัว และมีภูมิคุ้มกันสามารถดำเนินชีวิตอย่างผู้มีภูมิความรู้ ภูมิธรรม

กล่าวโดยสรุป การบริหารกิจการนักเรียนมีความสำคัญ คือ ช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคม และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังเป็นงานที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน ให้เหมาะสมตามวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะ มีวุฒิทางอารมณ์ มีคุณธรรมจริยธรรมมีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เทิดทูนและคงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ

3. ขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียน ไว้ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2546) ได้เสนอขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย

1. กิจการนักเรียนและสวัสดิการ
2. การแนะแนว
3. ทุนการศึกษา
4. กิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียน พ.ศ. 2552 แบ่งงานกิจการนักเรียนออกเป็น 6 ภารกิจ ได้แก่

1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน
2. การบริหารกิจการนักเรียน
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
4. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. การดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน
6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

อรณพ จีระวัฒน์ (2552) ได้เสนอขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย

1. การรับนักเรียนเข้าเรียนและแบ่งกลุ่มนักเรียน
2. การปฐมนิเทศ
3. การจัดให้ทุนการศึกษา
4. การจัดบริการและสวัสดิการสุขภาพอนามัย
5. การจัดการให้คำปรึกษาหรือการแนะแนว
6. การจัดกิจกรรมนักเรียน
7. การรักษาวินัยและความประพฤติของนักเรียน

8. การทำระเบียบสะสมและประวัตินักเรียน

9. การประเมินผลและติดตามผลเมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาไปแล้ว

กล่าวโดยสรุป ขอบข่ายงานกิจการ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนตั้งแต่นักเรียนเข้าสู่โรงเรียนจนกระทั่งจบการศึกษาออกไป ได้แก่ การวางแผนงานกิจการนักเรียน การบริหารกิจการนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรมจริยธรรม การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน และการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริม จากโรงเรียน และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา ด้วยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2558) ได้เสนอความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสิ่งยั่วยู่ในทางที่ไม่เหมาะสม โดยมีกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน เพื่อให้การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีกระบวนการที่ชัดเจน มีการประสานร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ทุกคนมีส่วนร่วม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่ เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจนสอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและ

ความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

2. ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า การพัฒนานักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้นนอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกันเป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เติบโตตามที่ตั้งใจนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคนโดยเฉพาะบุคลากร ครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มี ต่อศิษย์และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งดงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2558) ได้เสนอความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความจำเป็น เพื่อให้มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในและนอกโรงเรียนรวมทั้งมีวิธีการกิจกรรม และจัดหาเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ (2559) ได้เสนอความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกลไกในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในทางส่งเสริมพัฒนาการป้องกันแก้ไขและให้ความช่วยเหลืออย่างสอดคล้องประสาน เชื่อมโยงผสมกลมกลืนไปกับการจัดการเรียนรู้ตามธรรมชาติของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญคือ ช่วยในการพัฒนาป้องกันแก้ไข และให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน ตามธรรมชาติในแต่ละช่วงวัย โดยประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

3. องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไข
5. การส่งต่อ

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้เสนอองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้าน
5. การส่งต่อ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้เสนอองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
4. การป้องกันปัญหานักเรียนการแก้ไขปัญหานักเรียน
5. การส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
4. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
5. การส่งต่อ

สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ (2559) ได้เสนอองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
4. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
5. การส่งต่อ

ผู้ศึกษาได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา เพื่อนำไปเป็นแนวคิดในการศึกษา ดังตาราง 2-1

ตาราง 2-1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	นักวิชาการ/นักการศึกษา					ความถี่
	กรมสุขภาพจิต (2551)	สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552)	กระทรวงศึกษาธิการ (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)	สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ (2559)	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	✓	✓	✓	✓	✓	5
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	5
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	5
4. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา	✓	✓	✓	✓	✓	5
5. ด้านการส่งต่อ	✓	✓	✓	✓	✓	5

จากตาราง 2-1 ผู้ศึกษาได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา สรุปได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาและ 5) ด้านการส่งต่อ ซึ่งผู้ศึกษาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

ผู้ศึกษาได้นำองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในแต่ละองค์ประกอบมาศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดความหมายและตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1 ความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

นักวิชาการ นักการศึกษาได้เสนอความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไว้ดังนี้ กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่นักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้เสนอความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง เป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และสามารถนำไปวางแผนให้การช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อช่วยให้ครู

อาจารย์มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง

กล่าวโดยสรุป การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคนซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.2 ตัวบ่งชี้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอตัวบ่งชี้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอตัวบ่งชี้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย

1. ศึกษาข้อมูลจากระเบียนสะสมนักเรียน
2. เก็บข้อมูลนักเรียนโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)
3. สัมภาษณ์นักเรียน
4. ศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน
5. เยี่ยมบ้าน
6. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้เสนอตัวบ่งชี้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย

1. การสังเกต ได้แก่ สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนสังเกตพฤติกรรมการทำงาน of นักเรียน

2. การสัมภาษณ์ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา หรือเพื่อนครูและเพื่อนนักเรียนผู้เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ญาติใกล้ชิด นักเรียนและเพื่อนบ้าน สัมภาษณ์ตัวนักเรียนเอง

3. การเยี่ยมบ้าน ได้แก่ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบพ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียน ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ/สังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว ทัศนคติหรือค่านิยมของตนในครอบครัว เยี่ยมบ้านเพื่อพบบุคคลอื่นในครอบครัว

4. ศึกษาข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย

1. การสังเกต ได้แก่ สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน สังเกตพฤติกรรมการทำงาน of นักเรียน

2. การสัมภาษณ์ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา หรือเพื่อนครูและเพื่อนนักเรียนผู้เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ญาติใกล้ชิดนักเรียนและเพื่อนบ้านสัมภาษณ์ตัวนักเรียนเอง

3. การเยี่ยมบ้าน ได้แก่ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบพ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียน ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ/สังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว ทัศนคติหรือค่านิยมของตนในครอบครัว เยี่ยมบ้านเพื่อพบบุคคลอื่น ในครอบครัว

4. ศึกษาข้อมูล ได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากผลงานของนักเรียน ศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักฐานอื่น

สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย

1. ศึกษาจากระเบียนสะสม
2. ใช้แบบทดสอบหรือแบบสอบถาม
3. การเยี่ยมบ้าน
4. การสัมภาษณ์
5. สังคมมิติ
6. การสังเกต
7. อัตชีวประวัติ

สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย

1. ศึกษาข้อมูลจากระเบียนสะสมนักเรียน
2. เก็บข้อมูลนักเรียนโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)
3. สัมภาษณ์นักเรียนและบุคคลใกล้ชิด
4. เยี่ยมบ้านนักเรียน
5. สังเกตประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

2.1 ความหมายของการคัดกรองนักเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษาได้เสนอความหมายของการคัดกรองนักเรียน ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอความหมายของการคัดกรองนักเรียน หมายถึง เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์คัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไข และ 3) กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มที่มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาตามแต่กรณีการจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาวิธีการ เพื่อส่งเสริมพัฒนาและหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้เสนอความหมายของการคัดกรองนักเรียน หมายถึง เป็นการพิจารณาข้อมูลเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น ด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอความหมายของการคัดกรองนักเรียน หมายถึง เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งจะ

เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ

กล่าวโดยสรุป การคัดกรองนักเรียน หมายถึง เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ว่าอยู่ในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาตามแต่กรณีการจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาวิธีการ เพื่อส่งเสริมพัฒนาและหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

2.2 ตัวบ่งชี้ด้านการคัดกรองนักเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอตัวบ่งชี้การคัดกรองนักเรียน ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอตัวบ่งชี้การคัดกรองนักเรียน ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลัก
2. ประชุมครูเพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน
3. กำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้เสนอตัวบ่งชี้การคัดกรองนักเรียน ประกอบด้วย การคัดกรองนักเรียนโดยพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ คัดกรอง กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของ โรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ
2. กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตาม เกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไข ปัญหาตามแต่กรณี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้การคัดกรองนักเรียน ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลัก
2. ประชุมครูเพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน
3. กำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้การคัดกรองนักเรียน ประกอบด้วย

1. การคัดกรองนักเรียนโดยพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นบุคคล
2. กำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเพื่อจัดกลุ่มเป็น 3 – 4 กลุ่ม เพื่อประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น

สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ด้านการคัดกรองนักเรียน ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากชั้นรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. กำหนดเกณฑ์ความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมในการจัดกลุ่มนักเรียน
 3. ประชุมครูเพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน
 4. จัดกลุ่มนักเรียน ว่าอยู่ในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา เพื่อแก้ไขพฤติกรรม
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน

3.1 ความหมายของการส่งเสริมนักเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษาได้เสนอความหมายของการส่งเสริมนักเรียน ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอความหมายของการส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น ไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้เสนอความหมายของการส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น ไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอความหมายของการส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียน หรือชุมชนคาดหวังต่อไป

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

3.2 ตัวอย่างด้านการส่งเสริมนักเรียน

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอตัวอย่างการส่งเสริมนักเรียน ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอตัวอย่างการส่งเสริมนักเรียน ประกอบด้วย

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
2. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้เสนอตัวอย่างการส่งเสริมนักเรียน ประกอบด้วย

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. การเยี่ยมบ้านประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียน
3. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล
4. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต

5. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้การส่งเสริมนักเรียน ประกอบด้วย

1. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ครูประจำชั้นวางแผนร่วมกัน ควรระมัดระวังคำพูด ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ หรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนิ นักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใย ความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน

3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครอง ตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับ สถานศึกษาประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

4. ร่วมวางแผนและจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น และติดตามผล สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้การส่งเสริมนักเรียน ประกอบด้วย

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

2. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ด้านการส่งเสริมนักเรียน ประกอบด้วย

1. วางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนร่วมกัน

2. จัดกิจกรรมโฮมรูม

3. จัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

4. จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต

5. ประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา

4.1 ความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหา

นักวิชาการ นักการศึกษาได้เสนอความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหา ดังนี้ กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำ และหาวิธีการช่วยเหลือป้องกันโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันช่วยเหลือนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้เสนอความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ โดยครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำและหาวิธีการช่วยเหลือป้องกันโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม สร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

4.2 ตัวบ่งชี้ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอตัวบ่งชี้การป้องกันและแก้ปัญหา ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอตัวบ่งชี้การป้องกันและแก้ปัญหา ประกอบด้วย

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

1.1 ครูที่ปรึกษามีความพร้อมในการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ โดยมีกระบวนการในการปรึกษา ดังนี้

- 1) สร้างสัมพันธภาพ
- 2) พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา
- 3) กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหา
- 4) ยุติการปรึกษา

1.2 ครูที่ปรึกษารับการอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้

1.3 ครูที่ปรึกษาหมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ครูที่ปรึกษาศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้เกี่ยวข้องการปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน

2.1 ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.2 ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมในห้องเรียน

2.3 ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

2.4 ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมซ่อมเสริม

2.5 ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้เสนอตัวบ่งชี้การป้องกันและแก้ปัญหา ประกอบด้วย

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น เป็นการให้การช่วยเหลือเพื่อผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียนโดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ทั้งนี้ครูที่ปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจกล้าที่จะให้ข้อมูลที่ต้องการ เพื่อครูที่ปรึกษาจะได้ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ

- 2.1 การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.2 การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม
- 2.3 การใช้กิจกรรมในห้องเรียน
- 2.4 การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
- 2.5 การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้การป้องกันและแก้ปัญหา ประกอบด้วย

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. การติดตามการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. การประสานและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้การป้องกันและแก้ปัญหา ประกอบด้วย

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา พิจารณาเลือกกิจกรรมใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาการดำเนินการดูแลช่วยเหลือแก้ปัญหาด้วย 7 กิจกรรม
 - 2.1 การให้การปรึกษาเบื้องต้น
 - 2.2 กิจกรรมในชั้นเรียน
 - 2.3 กิจกรรมเพื่อนคู่หู
 - 2.4 กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง
 - 2.5 กิจกรรมซ่อมเสริม
 - 2.6 กิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 2.7 กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน

สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ประกอบด้วย

1. ดำเนินการให้คำปรึกษาเบื้องต้น
2. จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามาตรับกับสภาพปัญหา
3. ติดตามการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ประสานและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

5. ด้านการส่งต่อ

5.1 ความหมายของการส่งต่อ

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอความหมายของการส่งต่อ ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอความหมายของการส่งต่อ หมายถึง การแก้ปัญหาของนักเรียนโดย ครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน หมายถึง ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือ ฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อภายนอก หมายถึง ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้เสนอความหมายของการส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ครูปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอความหมายของการส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ต้องดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลือ ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน หมายถึง ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง

2. การส่งต่อภายนอก หมายถึง ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

สรุปได้ว่า การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ต้องดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้บทบาทหน้าที่ครูปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข โดยมีการส่งต่อภายในในกรณียังสามารถช่วยเหลือในโรงเรียนได้ และส่งต่อภายนอกในกรณีเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

5.2 ตัวบ่งชี้ด้านการส่งต่อ

นักวิชาการ นักการศึกษา ได้เสนอตัวบ่งชี้การส่งต่อไว้ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอตัวบ่งชี้การส่งต่อ ประกอบด้วย

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่ช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน
2. ครูที่ปรึกษาสรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง
3. ครูที่ปรึกษาชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ รมณ์ดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้นแต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามแต่กรณีที่ครูปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม
4. ครูที่ปรึกษานัดแนะวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย
5. ครูที่ปรึกษาติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยแบ่งเป็น

2 ประเภท คือ

5.1 การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครองเพื่อแก้ไขพฤติกรรม

5.2 การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้เพื่อแก้ไขพฤติกรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้เสนอตัวบ่งชี้การส่งต่อ ประกอบด้วย

1. รวบรวมข้อมูลนักเรียนที่มีพฤติกรรมคงเดิมไม่ดีขึ้นหรือแย่ลงแม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ
2. วิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้ว ไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมก็ไม่ให้ความร่วมมือใด ๆ
3. วินิจฉัยปัญหาของนักเรียน เช่น เกี่ยวกับความรู้สึกความซับซ้อนของสภาพจิตใจ จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยาควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป
4. ดำเนินการส่งต่อภายในในกรณีที่โรงเรียนสามารถช่วยเหลือได้ หรือส่งต่อภายนอกในกรณีที่เกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้เพื่อแก้ไขพฤติกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอตัวบ่งชี้การส่งต่อ ประกอบด้วย

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้า
2. สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือให้ผู้รับช่วงการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง
3. ครูที่ปรึกษาต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิดกักังวลหรือโกรธแต่ให้นักเรียนเกิด

ความรู้สึที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบกับครูที่จะช่วยเหลือ

4. ครูที่ปรึกษานัดแนะวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่ช่วยเหลือนักเรียน และส่งต่อให้เรียบร้อย

5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อแก้ไขพฤติกรรม สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้การส่งต่อ ประกอบด้วย

1. รวบรวมข้อมูลนักเรียนที่มีพฤติกรรมจากการดำเนินการช่วยเหลือ
2. สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา

3. วิจัยพฤติกรรมปัญหาของนักเรียน

4. พิจารณาการส่งต่อให้ผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อแก้ไขพฤติกรรม

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

1. ความหมายของการประเมินโครงการ

โครงการ เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของโครงการ

Rutman (1982 อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544) ให้ ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือวิธีการวิจัย เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและมีความเชื่อถือได้ของโครงการ แล้วพิจารณาตัดสินว่าโครงการนั้น บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือไม่ และด้วยคุณภาพของความสำเร็จนั้นเป็นเช่นใด

Rossi & Freeman (1982 อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง แบบแผนในการกำกับ ควบคุมการดำเนินการและการประเมินคุณค่าประโยชน์ของโครงการ

Suchman (1990 อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือใช้เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการ เพื่อตัดสินใจว่าโครงการดังกล่าว ดีหรือไม่ดีอย่างไร หรือเป็นการค้นหาว่าผลของกิจกรรมที่วางไว้ในโครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของโครงการหรือไม่

เชาว์ อินโย (2553) ได้ให้ความหมาย การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

พิสนุ พงศ์ศรี (2552) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการในระยะหนึ่งระยะใดหรือทุกระยะ โดยนำสารสนเทศจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินใจจัดทำโครงการทดลองหรือนำร่อง ปรับเปลี่ยนระดับ ขยายผล หรือยกเลิกโครงการ

แววตา พุกษา (2550) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง แล้วนำไปวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ว่า ได้ผลมากน้อยเพียงใด และข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่มีอยู่ของผู้บริหารโครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549) ได้ให้ความหมายการประเมินโครงการ หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อีกนัยหนึ่งการประเมินเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ สำหรับการตัดสินคุณค่าของโปรแกรมการศึกษาผลผลิต กระบวนการ จุดมุ่งหมายของโครงการหรือโปรแกรม หรือทางเลือกต่างๆ ที่ออกแบบนำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือโปรแกรมหรือทางเลือกต่าง ๆ ที่ออกแบบนำไปปฏิบัติข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้สารสนเทศเพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะผลการประเมินมีความเฉพาะสูงมากที่แตกต่างกับผลการวิจัยที่มีความเป็นสากลสูง

พิสนุ พงศ์ศรี (2552) ได้ให้คำจำกัดความ คำว่า โครงการ มีลักษณะเฉพาะที่จัดทำขึ้นเพื่อเสริมการดำเนินงานในสภาพปกติโดยมีจุดหมาย เป้าหมาย กิจกรรม และระยะเวลาสิ้นสุดที่แน่นอน และจะไม่ทำซ้ำซ้อนอีก ซึ่งอาจยกเว้นถ้ามีการปรับให้ต่างจากเดิม ซึ่งโครงการไม่ใช่งานประจำตามปกติที่มีลักษณะเป็นโปรแกรมที่กำหนดไว้ตลอดแต่จะช่วยเสริมงานปกติให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้

จากที่นักวิชาการได้กล่าวมาแล้วนั้นสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน รวมถึงผลกระทบเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ

2. ความสำคัญของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นกลยุทธ์สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารจัดการโครงการ เพราะเป็นการตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงานที่ปฏิบัติอยู่และผลสำเร็จ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้นนักการศึกษา นักประเมินได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการ ดังนี้

พิสนุ พงศ์ศรี (2552)

1. เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีระบบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมต่าง ๆ ไว้
2. ทำให้การกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำให้ต่อเนื่องสอดคล้องกัน อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ และมีประสิทธิผล
3. ทำให้เกิดการประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ไม่ให้กิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อน
4. ทำให้เกิดการประเมินผลอย่างมีขั้นตอนและมีคุณภาพที่ดี ทำให้ได้สารสนเทศจากการประเมินที่เป็นประโยชน์

ถวัลย์ มาศจรัส และเชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์ (2547) ได้สรุปว่า การประเมินโครงการมีความสำคัญ 7 ประการ ดังนี้

1. สร้างสรรค์โครงการที่มีคุณภาพ โครงการต่างๆ มีจำนวนมากหากนำมาปฏิบัติทุกแผนโครงการ คงจำกันไม่ไหว ไม่ทันเวลา จึงต้องมีการกลั่นกรองโครงการที่มีอยู่ที่พอทำได้การประเมินจะมีความสำคัญมากที่จะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์ที่ตัดสินใจในความเป็นไปได้ของโครงการ ทำให้ได้โครงการที่มีคุณภาพเมื่อดำเนินการแล้วเกิดประโยชน์คุ้มค่า

2. ป้องกัน แก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ดี เมื่อเริ่มต้นโครงการ หากมีการประเมินสภาพปัญหา ที่อาจเป็นข้อจำกัดของการทำงาน จะทำให้คาดการณ์ได้ว่าปัญหาอุปสรรคใดอาจเกิดขึ้นได้ ทำให้สามารถหาแนวทางที่จะป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น และในระหว่างที่ปฏิบัติงานตามแผน หากมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ทราบผลสำเร็จและความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอน ทำให้ทราบว่ามิอะไร สิ่งใดเกิดขึ้น เกิดขึ้นเพราะเหตุใด ผู้รับผิดชอบสามารถนำสิ่งที่ได้เป็นผลสำเร็จเป็นสิ่งที่ดีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานต่อไป และสิ่งใดที่เป็นปัญหาหรือสิ่งใดไม่มีผู้รับผิดชอบก็สามารถที่จะขจัดหรือหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้โครงการดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างราบรื่นและเกิดผลดี

3. บริหารงานอย่างมีคุณภาพ การประเมินทำให้ผู้บริหารทราบข้อมูลต่าง ๆ ของการทำงานกับข้อมูลที่เป็นผลสำเร็จและความล้มเหลว ข้อมูลที่เป็นส่วนเสริมงานและส่วนผลักดันให้งานตกต่ำ ทำให้ผู้บริหารสามารถพิจารณาใคร่ครวญ ตัดสินใจสั่งการในการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน

4. ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างประหยัด กระทบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มุ่งหวังที่จะใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า มีผลงานที่ออกมาได้ผลมากกว่าทรัพยากรที่ลงทุนไป การประเมิน ช่วยให้ทราบว่าโครงการนั้น ใช้ทรัพยากรไปมากน้อยเท่าไร และผลงานที่ออกมามีปริมาณคุณค่ามากน้อยเพียงไร คุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ และสมควรที่จะทำต่อไปหรือไม่

5. ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงาน งานทุกชนิดเมื่อได้ไปแล้วผู้ปฏิบัติทุกคนย่อมต้องการที่จะทราบผลการดำเนินงานนั้น ต้องการทราบความก้าวหน้างานที่ได้ทำไปแล้วมีสิ่งใดที่เพิ่มขึ้นมา ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเมื่อสิ้นสุดการทำงานแล้วผลลัพธ์ที่ออกมาเป็นอย่างไร มีผลดีสัมฤทธิ์ผลมีปริมาณมากพอกับสิ่งที่ป้อนเข้าไปหรือไม่ การประเมินจะช่วยให้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้ดีกว่าเดิม

6. ก่อให้เกิดการพัฒนา การพัฒนาถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้แก่ องค์การ บุคคล และสังคม โครงการเพื่อการพัฒนาต่างๆ นั้นมุ่งที่จะให้เกิดการพัฒนาต่อองค์การต่อบุคคลและสังคมทั้งนั้น การประเมินโครงการจะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์พิจารณาแนวทางการพัฒนาที่ดี และเมื่อทำโครงการแล้วมีสิ่งใดที่ต้องได้รับการพัฒนาที่ดีที่สุด ซึ่งก็ต้องอาศัยการประเมินที่มีคุณภาพ

7. ผลการรายงานน่าเชื่อถือ การรายงานการประเมินโครงการ เป็นภาระหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้รับผิดชอบงานที่ต้องทำให้ผู้รับผิดชอบหน่วยเหนือทราบ เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนต่อไป รายงานที่น่าเชื่อถือ มีเหตุมีผล จึงจะสามารถชี้แจง จูงใจให้โครงการกระทำต่อไปได้รับการสนับสนุน การที่จะทำให้งานโครงการถูกต้องน่าเชื่อถือได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการประเมิน เข้ามาช่วย เพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ตัดสินคุณค่าของงานที่กระทำลงไปว่าดีหรือไม่อย่างไร อันจะทำให้ผู้รับผิดชอบระดับสูงพิจารณาตัดสินสนับสนุนโครงการนั้นต่อไป

3. รูปแบบในการประเมินโครงการ

ในการศึกษาเชิงประเมินโดยทั่วไปมีหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบของสเตค (Stake) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebam) ไทเลอร์ (Tyler) โพรวัส (Provous) เป็นต้น ซึ่งแต่ละรูปแบบจะแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของโครงการที่จะประเมิน ซึ่งนักประเมินจะเป็นผู้เลือกพิจารณารูปแบบตามความต้องการ เพื่อให้ได้ผลการประเมินตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบต่าง ๆ ของผู้ประเมินด้วยมีผู้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินโครงการไว้หลายท่าน ดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2552) กล่าวถึงรูปแบบการประเมินโครงการแนวทางเดียวกันว่าการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งผู้ประเมินจะต้องพิจารณาว่าจะประเมินได้อย่างไรจึงจะทำให้ผลประเมินถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้ที่จะใช้ผลการประเมินซึ่งจะต้องทันเวลาด้วยการสังเคราะห์รายงานการประเมินทั้งหลายแยกการประเมินโครงการได้ 3 รูปแบบคือ

1. แบบประเมินเชิงสำรวจ แบบประเมินแนวนอนจะเป็นการสำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่จะช่วยในการประเมิน เช่น การวิเคราะห์ตัวโครงการเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของโครงการกับกิจกรรมในโครงการ การวิเคราะห์เอกสารเป็นวิธีการหลักที่ใช้ในการประเมินตามแนวการสำรวจจากความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง จุดอ่อนของการใช้รูปแบบการประเมินเชิงสำรวจ คือการเก็บข้อมูลเชิงความคิดเห็นให้มีการตรวจสอบซึ่งกันและกันและพยายามประเมินจากหลักฐานหรือเอกสารที่มีอยู่เป็นสำคัญ

2. แบบประเมินเชิงทดลอง เป็นการประเมินโดยอาศัยแบบการทดลอง ในการวิจัยแบบ ทดลองที่นิยมใช้กันมากเป็นแบบกลุ่มเดียว เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น โดยเปรียบเทียบผลที่ได้ทดลอง การประเมินรูปแบบนี้มีจุดอ่อนค่อนข้างมาก ซึ่งอาจแก้ไขโดยอาศัยแบบทดลองที่มี 2 กลุ่มคือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่ผลที่เกิดขึ้นก็ยังเป็นที่น่าสงสัยว่าเปรียบเทียบกันได้จริงหรือไม่ ต้องระมัดระวังปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการประเมินด้วยวิธีทดลอง ทำให้ผลการประเมินที่ได้เน้นผลการทดลองมากเกินไป ผลการประเมินมีผลกระทบต่อปรับปรุงกิจกรรมและดำเนินการต่างๆ น้อย

3. แบบประเมินตามรูปแบบการประเมิน นักประเมินได้พัฒนารูปแบบการประเมินขึ้น เพราะรูปแบบในการประเมินจะเป็นเครื่องชี้ทิศทางว่าการประเมินจะเกี่ยวข้องกับอะไรบ้างและในการเลือกรูปแบบประเมิน จะต้องเลือกให้สอดคล้องกับความจำเป็นหรือความต้องการของผู้ ต้องการให้ผลประเมินรูปแบบส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต เป็นแก่นในการเสนอรูปแบบ

เยาวดี ราชชัยกุล (2551) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินว่าในการใช้รูปแบบการประเมินนั้นควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ดังนั้นจึงจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

2. ชนิดของการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ต้องออกแบบการประเมินที่แตกต่างกัน และควรใช้รูปแบบการประเมินที่มีประสิทธิผลและเป็นรูปแบบทั่ว ๆ ไป

3. ในกรณีที่รูปแบบการประเมินมีความแตกต่างกันในด้านเนื้อหา ควรใช้ขั้นตอนของการติดตามผลคือ การวิเคราะห์การรวบรวม และการนำเสนอ

4. การตัดสินใจประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์การออกแบบเลือก และปฏิบัติจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมิน ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักประเมินและตัดสินใจ

5. เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในการตัดสินใจ การออกแบบประเมินจึงควรคำนึงถึงเกณฑ์ที่มี ความตรงภายใน ความตรงภายนอก ความเที่ยงและความเป็นปรนัย

6. การประเมินทำเป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นวัฏจักรใช้กับโครงการที่เป็นระบบ เซาเวร์ อินโย (2553) กล่าวว่า มีผู้เสนอความคิดเกี่ยวกับรูปแบบในประเมินไว้มากมายหลายรูปแบบแต่ละแบบมีแนวคิด ทฤษฎีเหตุผลและวิธีการประเมิน ที่มีผู้นำไปใช้เป็นแบบอย่าง (model) ในการประเมินสภาพการณ์ของปัญหาที่จะประเมินต่าง ๆ กันไป เพียงแนวคิดเท่านั้นในเชิงปฏิบัติจะดัดแปลงปรับปรุงแนวคิดและวิธีการให้สอดคล้องกับความเหมาะสม และสภาพปัญหาของการประเมินแต่ละโครงการ

อุทุมพร จามรมาน และคณะ (2553) กล่าวถึง รูปแบบของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กรอบและแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการและวิธีการ ประเมินผล รูปแบบการประเมินผลโครงการแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก กล่าวคือ ในการประเมินโครงการจะยึดถือเป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมายเป็นสำคัญ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) และรูปแบบของแฮมมอนด์ (Hammond)

2. รูปแบบที่ยึดหลักเกณฑ์ภายนอกเป็นหลักเป็นรูปแบบที่ใช้ตัดสินคุณค่า ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven) และรูปแบบของสเตค (Stake)

3. รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์ภายในเป็นหลัก ได้แก่ รูปแบบการประเมินโครงการของสมาคมชาวภาคเหนือของอเมริกา

4. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ เป็นรูปแบบการประเมินโครงการที่ช่วยในการหาข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin) รูปแบบการประเมินของโพรวัส (Provus) และรูปแบบการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) รูปแบบการประเมินเกิดขึ้นจากการที่นักประเมินต่างพยายามมุ่งที่เสนอสูตรสำเร็จต่าง ๆ ในการดำเนินการประเมินโครงการ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและสามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม รูปแบบการประเมิน (evaluation model) เป็นกรอบความคิดหรือแบบแผนที่แสดงให้เห็นถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการของการประเมินซึ่งอาจมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงเบื้องต้นของการประเมิน ซึ่งจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนการประเมิน แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (decision-oriented evaluation model) เป็น รูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล สารสนเทศสำหรับใช้ในการตัดสินใจ เกี่ยวกับโครงการนั้นๆ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Alkin, Stufflebeam, Hammond และ Welch

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (judgmental evaluation models) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล สารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัย คุณค่าของโครงการนั้น ๆ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Scriven, Stake และ Provus

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (objective centered evaluation models) เป็น รูปแบบการประเมินที่เน้นการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจากโครงการว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ไว้มากน้อยเพียงใด ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Tyler, Cronbach และ Kirkpatrick จากรูปแบบการประเมินโครงการ พบว่ามีหลากหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมกับโครงการที่จะประเมิน จึงเป็นหน้าที่ของผู้ประเมินในการเลือกรูปแบบในการประเมินให้เหมาะสมกับโครงการ เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีคุณค่าเชื่อถือได้ต่อไป ซึ่งในการประเมินโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ยโสธร ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ประยุกต์ใช้รูปแบบจำลองชิปของ Stufflebeam ซึ่งเป็นการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ มาใช้ในการศึกษาเนื่องจากเป็นรูปแบบการประเมินที่สามารถครอบคลุมในการประเมินโครงการในทุกด้านหลังโครงการได้สิ้นสุดแล้ว

4. ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2549) ให้ความเห็นว่า การประเมินโครงการจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารโครงการ 4 ประการ ดังนี้

1. การประเมินเป็นเครื่องมือของการรับรองคุณภาพในการให้บริการ ถึงแม้จะไม่สามารถประกันผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการได้ แต่ก็สามารถจะรับรองคุณภาพของการให้บริการ ใน ระดับหนึ่งได้ ด้วยเหตุนี้องค์กรที่เป็นเจ้าของโครงการต่างๆ จำนวนมาก จึงเห็นความจำเป็นที่ต้องใช้วิธีประเมินโครงการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่น่าเชื่อถือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากประชาชนทั่วไปด้วย

2. การประเมินช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านเงินทุนได้รับทราบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการ โดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์จากสภาพการณ์ที่เป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่จัดขึ้นเพื่อการกุศล เช่น โครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียนที่ด้อยโอกาส จากการประเมินโครงการดังกล่าว ย่อมทำให้ทราบว่าทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการนี้ มีจำนวนเพียงพอหรือไม่ เด็กนักเรียนที่เข้ารับบริการจากโครงการประเภทนี้ มีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในด้านใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางปรับปรุงหรือแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในโอกาสต่อ ๆ ไป

3. การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานที่ต้องพิจารณาจัดสรรเงินทุนเพื่อให้การสนับสนุนโครงการ เช่น สำนักงบประมาณ แผ่นดิน เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ก่อนที่จะมีการอนุมัติงบประมาณให้แก่โครงการใด ๆ ทางสำนัก งบประมาณแผ่นดินก็มักจะขอข้อมูลสารสนเทศที่เป็นผลการประเมินจากหน่วยงาน ซึ่งจัดทำโครงการเหล่านั้นไปประกอบการพิจารณาด้วยเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดสรรเงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดคำวิพากษ์วิจารณ์ และสอดคล้องกับความต้องการที่เป็นจริง

4. การประเมินช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลัง โดยสามารถจะทราบได้ว่า โครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนกว่ากัน ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการคัดเลือกโครงการ ตลอดจนช่วยลดความกดดันจากอำนาจทางการเมือง อันเนื่องมาจากโครงการมีจำนวนมาก

(ทั้งจากการขยายโครงการและโครงการที่ต่อเนื่อง) แต่เงินทุนสนับสนุน มีจำนวนจำกัด ดังนั้นการประเมินโครงการต่าง ๆ อย่างมีระบบและครบทุกขั้นตอนจะทำให้ได้ ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งจะช่วยให้มั่นใจได้ว่า โครงการใดควรจะได้รับพิจารณาให้การสนับสนุนก่อน และโครงการใดควร จะให้การสนับสนุนในลำดับถัดไป เป็นต้น ตัวอย่างที่ค่อนข้างชัดเจนในเรื่องนี้ก็คือ การที่สำนักงาน พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการแหล่งน้ำขนาดเล็ก ในส่วนภูมิภาคไว้อย่างเป็นระบบ โดยสามารถชี้ชัดได้ว่า ท้องถิ่นใดมีความเดือดร้อนหรือมีความต้องการ ในเรื่องนี้มากเป็นอันดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ ข้อมูลทำนองนี้ เมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ ของโครงการ ก็ย่อมจะเป็นสารสนเทศที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจที่จะให้ การสนับสนุนโครงการเพื่อจัดหาแหล่งน้ำ ของท้องถิ่นใดตามลำดับก่อนหลังได้อย่างเหมาะสม และ ตรงตามความต้องการของประชาชน ผู้ประสบปัญหาอย่างแท้จริง

ณรงค์ นันทวรรณนะ (2547) ได้สรุปประโยชน์ของการประเมินโครงการ ดังนี้

1. ช่วยให้แผนมีความชัดเจน โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและรับรู้ถึงปัญหาต่างๆ ร่วมกัน
2. ช่วยให้การปฏิบัติตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้อัดและใช้ทรัพยากร ได้อย่างเหมาะสมในการปฏิบัติงานรวมทั้งมีรายละเอียดขั้นตอน ๆ ในการใช้ได้ชัดเจน
3. ช่วยลดความซ้ำซ้อนตามภารกิจของหน่วยงานย่อยในองค์การซึ่งจะส่งผลให้ลด หรือ ขจัดความขัดแย้ง ทำให้บุคลากรมีความสามัคคีเพราะได้ปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับภารกิจ ตามความรู้ความสามารถ
4. สร้างความมั่นใจให้ทั้งฝ่ายจัดทำและฝ่ายปฏิบัติตามแผน
5. สามารถควบคุมแผนได้ง่าย เพราะมีการจัดแยกงานออกเป็น ส่วนๆ ตาม ลักษณะเฉพาะ

สำราญ มีแจ้ง (2544) ยังได้สรุปว่า การประเมินโครงการทางการศึกษาให้คุณค่า 7 ประการ ดังนี้

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ของการดำเนินงานนั้นเหมาะสมและเป็นไปได้เพียงใด การดำเนินงานหรือโครงการใดๆ จะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ของการดำเนินงาน การประเมินจะเป็นตัวช่วยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการนี้และการดำเนินงานนั้นมีความเป็นไปได้ เพียงใด
2. ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การประเมินโครงการ นั้น นอกจากประเมินส่วนอื่น ๆ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าได้ดำเนินงานไปแล้วได้ผลตามจุดประสงค์ ที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
3. กระตุ้นให้มีการเร่งรัดปรับปรุงการดำเนินงาน การประเมินจะเป็นตัวกระตุ้นให้ ผู้ดำเนินงานมีการเร่งรัดและปรับปรุงการดำเนินงานเมื่อพบข้อบกพร่องในการดำเนินงาน
4. ช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ซึ่งจะใช้เป็นหลักใน การปรับปรุงการดำเนินงานการประเมินการดำเนินงานทุกขั้นตอนจะทำให้พบข้อบกพร่อง
5. ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการลดความสูญ เปล่าในการใช้ทรัพยากร ผู้ดำเนินงานบางคน บางครั้งมักไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีและเต็มความสามารถ ซึ่งการประเมินจะช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพได้

6. ช่วยให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหาร ในด้านการดำเนินงานผู้บริหารต้องการทราบข้อมูลทุกแง่มุมของผลจากการประเมิน ซึ่งผู้บริหารจะได้นำไปพิจารณาวินิจฉัยและตัดสินใจสั่งการได้ถูกต้อง

7. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในครั้งต่อ ๆ ไป การประเมินผลโครงการที่ดำเนินในปัจจุบันจะทำให้ทราบถึงข้อดีและข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิธีการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ไขที่จะดำเนินโครงการประเภทนี้ต่อไป

รัตนะ บัวสนธ์ (2540) ได้อธิบายประโยชน์ของการประเมินโครงการในด้านวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ไว้หลายประการ คือ

1. เพื่อช่วยในการตัดสินใจนำโครงการไปใช้ซึ่งได้แก่ การประเมินว่า โครงการที่จัดทำขึ้นนั้นมีความจำเป็นมากน้อยหรือมีความเหมาะสมผลหรือไม่ มีความเป็นไปได้หรือคุ้มค่ากับเงินทุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพียงไร โครงการเป็นที่ต้องการสำหรับกลุ่มเป้าหมายจะได้รับการสนับสนุนแค่ไหน รวมทั้งขนาดและขอบเขตการนำโครงการไปใช้กว้างหรือแคบ เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมิน เหล่านี้จะช่วยในการนำมาประมวลสรุปตัดสินใจ สำหรับผู้บริหารหรือแหล่งทุนที่จะตัดสินใจอนุมัติ การนำโครงการดังกล่าวไปดำเนินการใช้ต่อไป

2. เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการโดยต่อเนื่องต่อไป หรือการขยาย โครงการและการรับรองโครงการซึ่งได้แก่ การประเมินภายหลังจากโครงการได้ดำเนินการเสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ เป็นการประเมินเพื่อจะรู้ว่าโครงการดังกล่าวยังมีความจำเป็นต้องจัดให้มีอยู่อีกต่อไปหรือไม่ ผลที่ได้จากการดำเนินโครงการได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับทุนที่สูญเสียไปมากน้อยเพียงใด และโครงการที่ดำเนินการไปนั้นก่อให้เกิดผลข้างเคียง (side effects) ทั้งทางบวกและทางลบหรือไม่

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินเมื่อโครงการได้มีการนำไปดำเนินการใช้ระยะหนึ่ง หรือเป็นการประเมินในช่วงการดำเนินโครงการนี้โดยทำการประเมินเพื่อที่จะปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ของโครงการอันได้แก่

3.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อที่จะรู้ว่าวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้นั้น เมื่อมีการดำเนินโครงการแล้ว มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ หรือได้รับการยอมรับสนับสนุนร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์มากขึ้น เพียงใด

3.2 เนื้อหาของโครงการ เป็นการพิจารณาว่าเนื้อหาสาระหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในโครงการมีความครอบคลุมเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมเป็นไปตามลำดับที่จะเอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเพียงไร นอกจากนั้นยังพิจารณาอีกว่าเนื้อหาสาระของโครงการดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับภูมิหลัง หรือพื้นเพเดิมของกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการจากโครงการมากน้อยเพียงใด

3.3 วิธีการดำเนินโครงการโดยพิจารณาว่าโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นมีกลุ่มเป้าหมายร่วมโครงการเป็นจำนวนเท่าไร ครบหรือไม่ครบตามที่กำหนดไว้โครงการมีผู้ร่วมงานเพียงพอหรือไม่เท่าไร โครงการมีการดำเนินงานหรือดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างไร กลุ่มเป้าหมาย ผู้ร่วมโครงการได้รับการเสริมแรง หรือการสร้างแรงจูงใจอย่างไร เป็นต้น

3.4 สภาวะแวดล้อมของโครงการ หมายถึงการพิจารณาเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองหรือทางการบริหารของผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการว่าให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการหรือไม่อย่างไร สัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงานในโครงการมีลักษณะเช่นไร ชัดแย้งกันหรือไม่ เป็นอุปสรรคต่อการที่จะดำเนินการต่อไปเพียงใด ทรัพยากรสนับสนุนอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการมีเพียงพอมากน้อยเพียงใด ตลอดกระทั่งการยอมรับหรือให้การสนับสนุนและการต่อต้านของสาธารณะที่มีต่อโครงการเป็นไปในทิศทางใด เป็นต้น

4. เพื่อที่จะได้รับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการให้ความสนับสนุนโครงการจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การพิจารณาความสนับสนุนโครงการสาธารณชน การเมือง แหล่งเงินทุน รวมทั้งนักวิชาชีพอื่น ๆ โดยต้องการรู้ว่า แหล่งดังกล่าวนี้มีแหล่งใดบ้างให้การสนับสนุนโครงการอย่างแท้จริง เมื่อมีการดำเนินโครงการอยู่ในขณะนั้น

5. เพื่อที่จะได้รับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขัดขวางต่อต้านโครงการจากแหล่งต่าง ๆ ในทาง ตรงกันข้ามกับวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการในข้อที่สี่ นอกจากเราจะต้องรู้ถึงแหล่งที่ให้การสนับสนุนโครงการแล้ว ในการดำเนินโครงการใด ๆ ก็ตาม บางครั้งโครงการดังกล่าวนั้นก็ จะได้รับการขัดขวางต่อต้าน ทำให้การดำเนินโครงการไม่อาจเป็นไปได้โดยสะดวก และวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ว่าจะไม่ได้รับการตอบสนอง ดังนั้น การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อพิจารณาว่า แหล่งใดบ้างที่ขัดขวางโครงการจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางแก้ไข ปรับปรุงให้ดำเนินโครงการให้มีความเป็นไปได้โดยสะดวกต่อไป

6. เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งหมายถึง การได้รับความรู้ ความเข้าใจในพื้นที่อื่นที่นอกเหนือจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการที่ทำการประเมิน แต่ทว่ามีส่วนต่อโครงการ ได้แก่ พื้นฐานด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวิทยา และด้าน เศรษฐกิจ เป็นต้น

สมคิด พรหมจ้อย (2550) ได้สรุปประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน โครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจน ตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน

3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ

4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินโครงการต่อไป

5. ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร

6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติโครงการเพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะทำให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการประเมินโครงการจึงเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ทราบถึงข้อมูล ดำเนินงานตามโครงการทั้งด้านความสำเร็จ ด้านอุปสรรคการดำเนินงาน และช่วยในการตัดสินใจที่จะดำเนินการต่อไปมากยิ่งขึ้น

รูปแบบการประเมิน CIPP ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

1. การประเมิน CIPP ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

Stufflebeam, D. L. (2003) แนวคิดการประเมินผลการศึกษาศึกษาของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ในปี ค.ศ.1971 สตัฟเฟิลบีมและคณะ ได้เขียนหนังสือทางการประเมินออกมาหนึ่งเล่ม ชื่อ "Educational Evaluation and decision Making" หนังสือเล่มนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง เพราะให้ แนวคิดและวิธีการทางการวัดและประเมินผล ได้อย่าง น่าสนใจและทันสมัยด้วย นอกจากนี้ สตัฟเฟิลบีมก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบ ของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่า ท่านผู้นี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา ทฤษฎีการประเมิน จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน เรียกว่า CIPP Model เป็นการประเมินที่เป็น กระบวนการต่อเนื่อง มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการ ตัดสินใจอย่าง ต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์การประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เน้นการ แบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่าง ฝ่ายประเมินนักเรียน ฝ่ายบริหารออกจากกันอย่าง เด่นชัด กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุจุดหาและนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่าย บริหารมีหน้าที่เรียกหาข้อมูล และนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อการดำเนิน กิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการมีอคติในการประเมินและแบ่งประเด็นการ ประเมินผลออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการ ประเมินให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของ โครงการ เป็นการตรวจสอบว่าโครงการที่จะทำสนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริง หรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กร หรือ นโยบายหน่วย เหนือหรือไม่ เป็นโครงการที่มีความเป็นไปได้ในแง่ของโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ หรือไม่ เป็นต้น

การประเมินสภาวะแวดล้อมจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องโครงการควรจะทำใน สภาพแวดล้อมใด ต้องการจะบรรลุเป้าหมายอะไร หรือต้องการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะอะไร เป็นต้น

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน (Input Evaluation: I) เป็นการ ประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของ ทรัพยากรที่จะใช้ ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา รวมทั้ง เทคโนโลยีและ แผนการดำเนินงาน เป็นต้น การประเมินผลแบบนี้จะทำโดยใช้เอกสารหรืองานวิจัยที่ มีผู้ทำไว้แล้ว หรือใช้วิธีการวิจัยนำร่องเชิงทดลอง (Pilot Experimental Project) ตลอดจนอาจให้ ผู้เชี่ยวชาญมาทำงานให้ อย่างไรก็ตาม การประเมินผลนี้จะต้องสำรวจสิ่งที่มีอยู่เดิมก่อนว่ามีอะไรบ้าง และตัดสินใจว่าจะใช้ วิธีการใด ใช้แผนการดำเนินงานแบบไหน และต้องใช้ทรัพยากรจากภายนอก หรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินระหว่าง การดำเนินงานโครงการ เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ ที่ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบกิจกรรม เวลา ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการโดยมีการบันทึกไว้ เป็นหลักฐานทุกขั้นตอนการประเมินกระบวนการนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการค้นหา จุดเด่น หรือจุดแข็ง (Strengths) และจุดด้อย (Weakness) ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ มักจะไม่สามารถ ศึกษาได้ภายหลังจากสิ้นสุดโครงการแล้ว การประเมินกระบวนการจะมีบทบาทสำคัญในเรื่องการให้ ข้อมูลย้อนกลับเป็นระยะ ๆ เพื่อการตรวจสอบการดำเนินของโครงการโดยทั่วไป การประเมิน กระบวนการมีจุดมุ่งหมาย คือ

3.1 เพื่อการหาข้อบกพร่องของโครงการ ในระหว่างที่มีการปฏิบัติการหรือการ ดำเนินงานตามแผนนั้น

3.2 เพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของ โครงการ

3.3 เพื่อการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการดำเนินงานของโครงการ

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบ ผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือความต้องการ/ เป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการ พิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการและการประเมินผล เรื่อง ผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcomes) ของนโยบาย / แผนงาน / โครงการ โดยอาศัย ข้อมูลจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการร่วมด้วย จะเห็นได้ว่าการ ประเมินแบบ CIPP เป็นการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบของระบบทั้งหมด ซึ่งผู้ประเมินจะต้อง กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน กำหนดประเด็นของตัวแปรหรือตัวชี้วัด กำหนดแหล่งข้อมูลผู้ให้ข้อมูล กำหนดเครื่องมือการประเมิน วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล และเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน

2. การประเมินโดยรูปแบบจำลองซีป (CIPP Model)

นักการศึกษา นักวิชาการ และ นักวิจัย ได้กล่าวถึงรูปแบบจำลองซีป (CIPP Model) ไว้หลายท่านดังนี้

Stufflebeam, D. L. (2003) ได้เสนอแบบจำลองการ ประเมินผลที่เรียกว่า CIPP Model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่เน้นกิจกรรมการประเมินควบคู่ไปกับการบริหารงาน โดยประกอบด้วย การประเมิน 4 ประเภท และมีลักษณะสอดคล้องกับโครงสร้างของ ระบบงานโดยทั่วไป คือ

1. การประเมินผลที่เกี่ยวกับบริบท (context evaluation) เป็นการประเมินให้ ได้ข้อมูล สำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ เป็น การ ตรวจสอบว่าโครงการที่จะทำสนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ ของโครงการชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์การ หรือนโยบายหน่วยเหนือหรือไม่ เป็นโครงการที่มีความเป็นไปได้ในแง่ของโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ หรือไม่ เป็นต้น การประเมินสถานะแวดล้อมจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องของโครงการ ควรจะทำไม สถานภาพแวดล้อมใด ต้องการจะบรรลุเป้าหมายอะไร หรือต้องการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะอะไร เป็นต้น

2. การประเมินผลที่เกี่ยวกับตัวป้อน (input evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึง ความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์เวลา รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน เป็นต้น การประเมินผลแบบนี้จะทำโดยใช้เอกสารหรืองานวิจัยที่มีผู้ทำไว้แล้ว หรือใช้วิธีการวิจัยนำร่องเชิงทดลอง (pilot experimental project) ตลอดจนอาจให้ผู้เชี่ยวชาญมาทำงานให้ อย่างไรก็ตาม การประเมินผลนี้จะต้องสำรวจสิ่งที่มีอยู่เดิมก่อนว่ามีอะไรบ้าง และตัดสินใจว่าจะใช้วิธีการใดใช้แผนการดำเนินงานแบบไหน และต้องใช้ทรัพยากรจากภายนอกหรือไม่

3. การประเมินผลที่เกี่ยวกับกระบวนการ (process evaluation) เป็นการประเมินระหว่าง การดำเนินงานโครงการ เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็น การตรวจสอบ กิจกรรม เวลา ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน การประเมินกระบวนการนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการค้นหา จุดเด่น หรือจุดแข็ง (strengths) และจุดด้อย (weakness) ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ มักจะไม่สามารถศึกษาได้ภายหลังจากสิ้นสุดโครงการแล้วการประเมินกระบวนการจะมีบทบาทสำคัญในเรื่องการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นระยะ ๆ เพื่อการตรวจสอบการดำเนินของโครงการ โดยทั่วไป การประเมินกระบวนการมีจุดมุ่งหมาย คือ

3.1 เพื่อการหาข้อบกพร่องของโครงการในระหว่างที่มีการปฏิบัติการหรือการดำเนินงานตามแผนนั้น

3.2 เพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ

3.3 เพื่อการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการดำเนินงานของโครงการ

4. การประเมินผลที่เกี่ยวกับผลผลิต (product evaluation) วัตถุประสงค์ของการประเมิน ประเภทนี้ก็เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์จากโครงการกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของภารกิจหรือไม่ การประเมินผลประเภทนี้อาจอาศัยการเปรียบเทียบผลผลิตกับเกณฑ์มาตรฐาน (absolute หรือrelative standards) ที่กำหนดไว้หรืออาจอาศัยข้อมูลที่ได้รับ

พิสนุ พองศรี (2553) กล่าวว่า แบบจำลองชิป เป็นการประเมินในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (context evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับ การวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์ (planning decisions)

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (input evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ สร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ (structuring decisions)

3. การประเมินกระบวนการโครงการ (process evaluation) เป็นการตัดสินใจด้านการ ประยุกต์เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการไปปฏิบัติ (implementing decisions)

4. การประเมินผลผลิต (product evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจ และดูแลสำเร็จของโครงการหรือทบทวนโครงการ (recycling decisions)

สมคิด พรหมจ้อย (2550) กล่าวว่า การประเมินโดยใช้แบบจำลองชิป (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งแนวทางการประเมินในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (context evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการความเป็นไปได้ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (input evaluation) เป็นการประเมินเพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจ ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการโครงการ (process evaluation) เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้และ เป็นการรายงานผลการปฏิบัติการของโครงการนั้นด้วย

4. การประเมินผลผลิต (product evaluation) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่คาดหวังหรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากรายงานผลที่ได้จากการประเมินสภาพแวดล้อมปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการร่วมด้วย

เชาว์ อินใย (2553) กล่าวว่า การประเมินตามแบบจำลองของชิป (CIPP Model) ดังนี้

Context evaluation หมายถึง การประเมินผล วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายต่าง ๆ

Input evaluation หมายถึง การประเมินผลระบบโครงสร้างรวมทั้งระบบการจัดการบริหารต่าง ๆ ด้วย

Process evaluation หมายถึง การประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

Product evaluation หมายถึง การประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมนั้น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์และคณะ (2544) กล่าวว่า การประเมินตามแบบจำลอง ชิป (CIPP Model) สามารถแบ่งเป็น 4 ประเภท และเพื่อสอดคล้องกับการพัฒนาโครงการ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. การประเมินก่อนเริ่มโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อวางแผนโครงการ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการของโครงการ โดยเขียนในรูปเอกสารโครงการในแบบชิปโมเดล การประเมินก่อนเริ่มโครงการ ประกอบด้วย

1.1 การประเมินสภาวะแวดล้อมหรือการประเมินบริบท อันเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดโครงการ การประเมินบริบทเป็นการประเมินสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ อันนำไปสู่ทิศทางและวัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2 การประเมินปัจจัยหรือทรัพยากร เป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากรทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระบบบริหารจัดการ เพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด อีกทั้งมีความเป็นไปได้ทางด้านทรัพยากร

2. การประเมินขณะดำเนินโครงการซึ่งเป็นแบบชิปโมเดล คือ การประเมินกระบวนการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางไว้ไปสู่ปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ อะไรเป็นมูลเหตุที่ทำให้สามารถหรือไม่สามารถดำเนินโครงการได้อย่างทันทั่วทั้งการประเมินในขั้นนี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินโครงการ (formative evaluation) ด้วยการจัดระบบการกำกับงาน (monitoring system) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและเร่งรัดการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายในทรัพยากร และเวลาที่กำหนด

3. การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินผลผลิตโครงการ เป็นการประเมินที่มุ่งตอบคำถามว่าโครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลผลิตของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ผลการดำเนินงานโครงการคุ้มค่าเพียงใด การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ประเมินทันทีที่สิ้นสุดโครงการ ซึ่งเป็นผลลัพธ์และการประเมินผลกระทบของโครงการทั้งในทางบวกและทางลบ ทำการประเมินด้วยเทคนิคการติดตามผลหลังสิ้นสุดโครงการจะให้สารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าควรจะทำต่อไปอย่างไร ควรจะมีการปรับขยายแล้วดำเนินการต่อไปอีกระยะหนึ่งหรือควรจะสิ้นสุดโครงการไปตามเวลาที่กำหนดไว้

ในการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร ผู้ศึกษาได้เลือกรูปแบบการประเมิน CIPP ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeame) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินในครั้งนี้

การประเมินผลโครงการแบบ CIPPIEST Model

รัตนะ บัวสนธ์ (2556) รูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPPIEST คือ รูปแบบการประเมินโครงการที่ต่อยอดจากรูปแบบการประเมิน CIPP Mode โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) 2. การประเมินประสิทธิผล (Effective Evaluation) 3. การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และ 4. การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transport Evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมินซึ่งมักได้แก่โครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงต่าง ๆ โดยส่วนขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้มีความหมายครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเดิมและการประเมินผลลัพธ์ ทั้งนี้ ความหมายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้น พิจารณาได้จากการตั้งคำถามการประเมิน (Evaluation questions) แต่ละมิติ การบริหารโครงการในรูปแบบการประเมิน CIPPIEST เป็นแนวทางการประยุกต์ใช้เทคนิคการประเมินโครงการด้วย CIPPIEST Model มีรายละเอียด ดังนี้

1. I (Impact) การประเมินผลกระทบ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่าสิ่งที่ผู้รับผลประโยชน์ (จากโครงการหรือสิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ความจำเป็นนั้นคืออะไรบ้าง คำถามนี้ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าสิ่งที่ได้รับเกินไปกว่าที่กำหนดไว้วันนั้นจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้น

2. E (Effectiveness) การประเมินประสิทธิผลที่เกิดขึ้นเป็นการตั้งคำถามว่า โครงการหรือสิ่งแทรกแซงบรรลุตอบสนองความต้องการความจำเป็นของกลุ่มผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่

3. S (Sustainability) การประเมินความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น เป็นการประเมิน โดยตั้งคำถามว่า แนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ หรือเป็นทางการเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร คำถามดังกล่าวมุ่งพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการ ที่ประสบผลสำเร็จไปใช้รวมถึง วิธีการในการรักษาไว้ ซึ่งความสำเร็จของโครงการดังกล่าว

4. T (Transportation) การประเมินผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผลต่อเนื่องได้หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่จะเห็นว่ามิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นทั้ง 4 ด้าน จากการขยายการประเมินผลผลิต ตามรูปแบบการประเมิน CIPP เดิม นั้น แท้ที่จริงก็คือ การประเมินในส่วนที่สตีเฟลปิมเรียกว่า "ผลลัพธ์" (Outcomes) ของโครงการ เพียงแต่เป็นการจำแนกและตั้งคำถามการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นวิธีการนำรูปแบบการประเมิน CIPPIEST ไปใช้จึงยังคงมีลักษณะเช่นเดียวกับการใช้รูปแบบการประเมิน CIPP เนื่องจากรูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model เป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้าน รวมทั้งยังมีเหตุผลและเป็นระบบ ไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่ง แต่เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจ

นอกจากนี้แล้วรูปแบบการประเมิน CIPPIEST คือ ส่วนปรับขยายของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมินซึ่งมักได้แก่ โครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงต่าง ๆ โดยที่ส่วนขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้ มีความหมาย ครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเดิมและการประเมินผลลัพธ์นั่นเอง ทั้งนี้ความหมายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้น พิจารณาได้จากการตั้งคำถาม การประเมิน (Evaluation Questions) แต่ละมิติ การประเมินผลกระทบเป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า สิ่งที่ได้รับผลประโยชน์ (จากโครงการหรือ สิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการ ที่จะได้รับตอบสนองตามความต้องการจำเป็นนั้นคือ อะไรบ้างคำถามนี้ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าสิ่งที่ได้รับเกินไปกว่าที่กำหนดไว้นั้น จะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ล้วน แต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้นการประเมินประสิทธิผลเป็นการประเมิน โดยตั้งคำถามว่า โครงการหรือสิ่งแทรกแซงบรรลุการตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่ การประเมินความยั่งยืน เป็นการประเมิน โดยตั้งคำถามว่า แนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ หรือเป็นทางการเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร คำถามดังกล่าวมุ่งพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการ ที่ประสบผลสำเร็จไปใช้รวมถึง วิธีการในการรักษาไว้ ซึ่งความสำเร็จของโครงการดังกล่าว การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า มีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบผลสำเร็จไปประยุกต์หรือ ปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่ จะเห็นว่ามิติ การประเมินที่เพิ่มขึ้นทั้ง 4 ด้าน จากการขยายการประเมินผลผลิต ตามรูปแบบการประเมิน CIPP เดิม นั้นแท้จริงก็คือ การประเมินในส่วนที่สตีเฟลปิมเรียกว่า "ผลลัพธ์" (Outcomes) ของโครงการเพียงแต่เป็นการจำแนกและตั้งคำถามการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นวิธีการนำ

รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ไปใช้จึงยังคงมีลักษณะ เช่นเดียวกับการใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ที่กล่าวผ่านมาไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของรูปแบบการประเมินทั้งที่เป็นการประเมินเป็นระยะ ๆ และการประเมินสรุปรวมเหล่านี้ เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วรูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST ที่นำมาใช้ในการประเมินสิ่งที่ได้รับการประเมินควรใช้การประเมินเป็นระยะ ๆ และประเมินสรุปรวม โดยใช้เทคนิควิธีการรวมข้อมูลอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับประเด็นย่อย ๆ ที่ต้องการประเมินโดยรวมทั้งข้อมูลเชิงประมาณ และเชิงคุณภาพสำหรับนำมาวิเคราะห์ สรุป ตีความผลการประเมิน ทั้งนี้ แหล่งที่มาของข้อมูลในการประเมินก็ต้องเก็บรวบรวม หรือได้มาอย่างหลากหลาย ครอบคลุม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ทั้งที่เป็น ทีมผู้ปฏิบัติงานในโครงการ ผู้รับผลประโยชน์จากโครงการผู้บริหารหรือผู้เป็นเจ้าของโครงการ รวมทั้ง ข้อมูลจากเอกสาร บันทึกต่าง ๆ ประกอบด้วยเช่นกัน

การประเมินแบบ CIPPIEST Model เป็นการประเมินโครงการที่ต่อยอดจากการประเมินแบบ CIPP Model คือในส่วนที่เป็นการประเมินผลลัพธ์นั้นมีการประเมินแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย ผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และความสามารถในการขยายผลโครงการรูปแบบ และแนวทางการประเมิน สามารถดำเนินการได้ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากสิ้นสุดโครงการแล้ว ซึ่งรูปแบบและแนวทางในการประเมินในแต่ละช่วง จะช่วยให้ได้สารสนเทศสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ (สุทวีย์ แซ่ด่าน, 2559) มีรายละเอียด ดังนี้

การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation :) เป็นการประเมินผลงานหรือผลที่เกิดจากการเรียน และนำความรู้ที่เกิดขึ้นไปใช้ในการทำงานได้ เช่น เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือ ผู้ร่วมวิจัยมีผลงานทางวิชาการ และได้รับยอมรับจากสังคมหรือชุมชน เป็นต้น

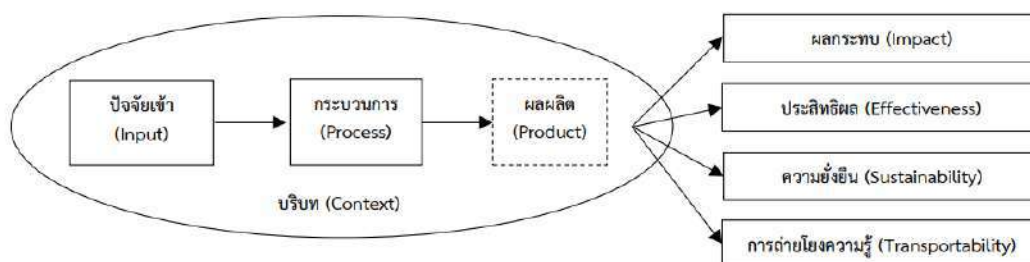
การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation : E) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนหลังจากจบหลักสูตรว่า มีคุณภาพและความสำเร็จในระดับสูง หรือตรวจสอบความก้าวหน้าด้านความรู้ ความสามารถ หลังปฏิบัติงานไปแล้ว เช่น ความเชี่ยวชาญที่เกิดขึ้นมีความมั่นใจในองค์ความรู้ที่มีอยู่ มีการพัฒนางานด้านวิชาการและการวิจัยจนสามารถตีพิมพ์เผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณชนได้ เป็นต้น

การประเมินความยั่งยืน (Sustainability evaluation: S) เป็นการประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรว่า สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนางานหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีการติดตามผลของผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรไปอีกระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งใช้ระยะเวลา นานมากกว่า 1 ปี

การประเมินการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation:T) เป็นการประเมินผลที่เกิดกับผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม โดยการประยุกต์แนวคิด ทฤษฎีทาง การศึกษาใหม่ ๆ ไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาได้ หรือนำส่วนหนึ่งของความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรไปใช้ในการสอนแบบบูรณาการในสถานที่ต่าง ๆ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2558) แนวคิดและหลักการของรูปแบบการประเมิน CIPPIEST ที่ปรับปรุงใหม่ กล่าวว่า รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์อย่างลุ่มลึกแก่ผู้บริหารสำหรับการใช้ในการตัดสินใจอย่างรอบด้านทางการบริหาร รูปแบบการ

ประเมิน CIPPIEST มีทั้งความกว้าง ความลึก และความละเอียดอ่อนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบปฏิบัติการที่มีผลกระทบต่อสาธารณสุขได้เป็นอย่างดี ดังภาพที่ 2-1

ภาพที่ 2-1 การปรับปรุงรูปแบบการประเมิน CIPPIEST ที่มา: ศิริชัย กาญจนวาสี (2558)

จะเห็นได้ว่ารูปแบบการประเมิน CIPPIEST คือ ส่วนปรับขยายของรูปแบบการประเมิน CIPP ปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมิน ได้แก่ โครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรก โดยที่ส่วนขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้ มีความหมาย ครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเดิมและการประเมินผลลัพธ์ ทั้งนี้ความหมายของมิติ การประเมินที่เพิ่มขึ้นพิจารณาได้จากการตั้งคำถาม การประเมิน (Evaluation Questions) แต่ละมิติการประเมินผลกระทบเป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า สิ่งที่ได้รับผลประโยชน์ (จากโครงการหรือ สิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการ ที่จะได้รับตอบสนองตามความต้องการจำเป็นนั้นคือ อะไรบ้าง คำถามนี้ชี้ให้เห็นว่า ไม่ว่าสิ่งที่ได้รับเกินไปกว่าที่กำหนดไว้นั้นจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ ก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้น การประเมินประสิทธิผลเป็นการประเมิน โดยตั้งคำถามว่า โครงการหรือสิ่งแทรกแซงบรรลุ ตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่ การประเมินความยั่งยืนเป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า แนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบหรือเป็นทางการเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร คำถามดังกล่าวมุ่งพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการที่ประสบผลสำเร็จไปใช้รวมถึงวิธีการในการรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการดังกล่าว การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า มีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบความสำเร็จไปประยุกต์หรือ ปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่ จะเห็นว่ามิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นทั้ง 4 ด้าน จากการขยายการประเมินผลผลิต ตามรูปแบบการประเมิน CIPP เดิม นั้น แท้ที่จริงก็คือการประเมินในส่วนที่สตัด์เฟิลบิม เรียกว่า "ผลลัพธ์" (Outcomes) ของโครงการนั่นเอง เพียงแต่เป็นการจำแนกและตั้งคำถามการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นวิธีการนำรูปแบบการประเมิน CIPPIEST ไปใช้จึงยังคงมีลักษณะเช่นเดียวกับการใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ที่กล่าวผ่านมาไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของรูปแบบการประเมินทั้งที่เป็นการประเมินเป็นระยะ 1 และการประเมินสรุปรวมเหล่านี้เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST ที่นำมาใช้ในการประเมินสิ่งที่ได้รับการประเมินควรใช้ประเมินเป็นระยะ ๆ และประเมินสรุปรวม โดยใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับประเด็นย่อย ๆ ที่ต้องการประเมินในแต่ละมิติ รวมทั้งข้อมูลเชิงประมาณและเชิงคุณภาพสำหรับนำมาวิเคราะห์ สรุป ตีความผลการประเมิน ทั้งนี้แหล่งที่มาของข้อมูลในการประเมินก็ต้องเก็บรวบรวม หรือได้มาอย่างหลากหลาย ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทั้งหมด ทั้งที่เป็นทีมผู้ปฏิบัติงานในโครงการ ผู้รับผลประโยชน์จากโครงการ ผู้บริหารหรือผู้เป็นเจ้าของโครงการรวมทั้งข้อมูลจากเอกสารบันทึกต่าง ๆ ประกอบด้วยกัน (รัตนะ บัวสนธ์, 2556)

กิ่งแก้ว มะนะสิม (2559) มิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นทั้ง 4 ด้าน จากการขยายการประเมินผลผลิตตามรูปแบบการประเมิน CIPP เดิม นั่นแท้ที่จริงคือ การประเมินในส่วนที่สตีเฟลปิม เรียกว่า "ผลลัพธ์" (Outcomes) ของโครงการ เพียงแต่เป็นการจำแนกและตั้งคำถามการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นวิธีการนำรูปแบบการประเมิน CIPPIEST ไปใช้จึงยังคงมีลักษณะเช่นเดียวกับการใช้รูปแบบการประเมิน CIPP เนื่องจากรูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model เป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านรวมทั้งยังมีเหตุผลและเป็นระบบ ไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่งแต่เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจ

กล่าวโดยสรุป การประเมินโครงการแบบ CIPPIEST Model หรือ รูปแบบการประเมิน CIPPIEST คือ ส่วนปรับขยายของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมิน ซึ่งมักได้แก่ โครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงต่างๆ โดยที่ส่วนขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นมีความหมายครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเดิมและการประเมินผลลัพธ์นั่นเอง ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการประเมินโครงการครั้งนี้ โดยยึดรูปแบบการประเมิน CIPPIEST ของ มาเรียม นิลพันธ์ (2554) ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินดานบริบท (Context Evaluation : C) โดยความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัดทิศทางในการดำเนินงานของคุณัย ความต้องการของนักเรียน ความต้องการจำเป็นของคุณัย ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการต้นสังกัด
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) เป็นความรู้ความเข้าใจของครู การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องงบประมาณ และสิ่งสนับสนุน
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) มีกระบวนการทำงาน 5 ขั้นตอน คือ
 - 3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 3.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 3.3 การส่งเสริมและพัฒนา
 - 3.4 การป้องกันและแก้ปัญหา
 - 3.5 การส่งต่อ
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการผลที่เกิดกับนักเรียน
5. ประเมินหลังสิ้นสุดโครงการระยะ 3 เดือน (IEST) ประกอบด้วย
 - 5.1 ประเมินด้านผลกระทบ (I)

5.2 ประเมินด้านประสิทธิผล (E)

5.3 ประเมินด้านความยั่งยืน (S)

5.4 ประเมินด้านการถ่ายโยง (T)

รัตน์ะ บัวสนธ์ (2556) ได้ระบุโมเดลที่คลาดเคลื่อนและแนวทางการประเมินด้วยรูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST ดังนี้

1. ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP เมื่อสิ้นสุดโครงการ การใช้รูปแบบการประเมิน CIPP กรณีนี้ผู้ใช้นำรูปแบบการประเมิน CIPP ที่แบ่งมิติการประเมิน ออกเป็น 4 ด้าน คือ บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) มาประเมินโครงการ แผนงาน หรือหลักสูตรที่สิ้นสุดระยะเวลาดำเนินการใช้เพื่อที่จะสรุปภาพรวม ผลการประเมินโครงการ แผนงาน ดังกล่าวเป็นรายมิติที่ทำการประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นการประเมินย้อนหลังและไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะ สำหรับการตัดสินใจดำเนินงานจากผลการประเมินแต่ละด้าน

2. เครื่องมือฉบับเดียวสำหรับการประเมินทุกมิติ การประเมินโครงการ แผนงานหรือหลักสูตรที่ผู้ประเมินแบ่งมิติการประเมินออกเป็น 4 ด้านตามที่กล่าวนั้นมักใช้แบบสอบถามชนิดแบ่งเป็นระดับความคิดเห็น (อาจเป็น 3, 4 หรือ 5 ระดับ) แล้วสร้างข้อคำถามในแต่ละด้านกันหรืออาจไม่เท่ากัน โดยส่วนใหญ่จะมีข้อคำถามในแต่ละด้าน 5-10 ข้อ เพื่อให้ผู้ตอบใส่เครื่องหมาย P ตามระดับความคิดเห็นระดับใด ๆ ในข้อคำถามนั้นๆ แล้วนำคำตอบที่ได้มาตรวจให้คะแนนเป็นตัวเลขเพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป ทั้งที่จริงแล้วการประเมินในแต่ละมิติหรือแต่ละด้านต้องใช้เครื่องมือเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ตัดสินผลการประเมินไม่ใช่ใช้เครื่องมือฉบับเดียวเก็บข้อมูลทุกด้านเปรียบประดุจจะเป็นยารักษาสารพัดโรค

3. นิยามมิติการประเมินไม่ถูกต้องครอบคลุม หรือไม่ได้นิยาม งานประเมินโครงการที่ใช้รูปแบบ CIPP บ่อยครั้ง พบว่า มิติการประเมินทั้ง 4 ด้าน ผู้ประเมินไม่ได้นิยามศัพท์อย่างชัดเจนว่าในแต่ละมิตินั้นมีความหมายครอบคลุมถึงสิ่งที่มีประเมินอะไรบ้าง ยิ่งไปกว่านั้นบางงานประเมินมิได้มีการนิยามมิติการประเมินดังกล่าวแต่อย่างใดเลย การให้นิยามที่ไม่ชัดเจนครอบคลุมหรือมิได้ให้นิยามมิติการประเมินทั้ง 4 ด้านนั้น เป็นปัญหาต่อการเขียนข้อคำถามหรือกำหนดประเด็นย่อยสำหรับการประเมินให้มีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneous) ในมิติหนึ่งของการประเมิน และทำให้มีความเป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneous) ระหว่างมิติของการประเมินด้วยเช่นกัน ปัญหาเช่นนี้นำไปสู่การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินผิดประเด็นหรือผิดมิติของการประเมิน ซึ่งเมื่อได้ข้อมูลอันจะเป็นผลจากการประเมินที่ผิดมิติก็ย่อมไม่มีประโยชน์หรือมีประโยชน์น้อยมากต่อการนำผลการประเมินไปใช้

4. ปราศจากการตั้งคำถามการประเมินตามมิติ/ประเด็นการประเมิน ความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตามของผู้ประเมินในข้อนี้เป็นผลสืบเนื่องเกี่ยวข้องกับข้อที่ผ่านมานั้นคือ เมื่อมิได้นิยามหรือสร้างความชัดเจน ครอบคลุมในมิติการประเมินแต่ละด้านก็จะทำให้การตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่มุ่งประเด็นในมิติต่างๆ กระทำไม่ได้ ทั้งที่จริงแล้วคำถามการประเมินมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะคำถามการประเมินนั้นเป็นสิ่งบ่งบอกให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้ผลการ ประเมินทราบว่าผู้ประเมินต้องการแสวงหาคำตอบอันเป็นสารสนเทศสำคัญของการประเมินอย่างไรบ้างและผลการประเมินที่ได้จากคำถามแต่ละข้อนั้นมีความครอบคลุมให้ภาพชัดเจนของโครงการแผนงานหรือ

หลักสูตรที่ถูกประเมินมากน้อยเพียงใด อันจะมีประโยชน์ต่อการนำสารสนเทศที่ได้รับไปใช้สำหรับตัดสินใจดำเนินการอย่างไรต่อไป

5. ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณสำหรับการประเมินทุกมิติ เมื่อใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลแต่ละมิติของการประเมินโดยเป็นแบบสอบถามเพียงหนึ่งฉบับ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้และนำไปวิเคราะห์จึงเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่มักแสดงออกมาในรูปของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายข้อคำถาม รายด้านและภาพรวมทุกด้านของมิติการประเมิน ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วมิติการประเมินที่ต่างกันในแต่ละมิติจำเป็นต้องใช้ข้อมูลหลากหลาย มิใช่สักเป็นแต่เพียงคะแนนจากแบบสอบถามเท่านั้น ข้อมูลหลากหลายที่ว่านี้อาจเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาจากวิธีการเก็บรวบรวมโดยการสังเกต สัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ แผนงานหรือหลักสูตรที่ได้รับการประเมิน ซึ่งมักเรียกรวมบุคคลเหล่านี้ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) หรืออาจเป็นจำนวนคนงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ ก็ได้ด้วยการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียวจึงมิได้ให้สารสนเทศของสิ่งที่ได้รับอย่างครอบคลุมเพียงพอต่อการนำไปใช้ประโยชน์

6. เกณฑ์การประเมินยึดเกณฑ์เดียวกันทุกมิติ บ่อยครั้งที่พบว่า การประเมินแต่ละมิติตามรูปแบบ CIPP ผู้ประเมินมักใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นตัวตัดสินคุณค่าของโครงการแผนงานหรือหลักสูตรในมิตินั้นๆ ทั้งที่เป็นรายข้อของแต่ละมิติ หรือรายด้านของมิติหนึ่ง ๆ เช่น ผู้ประเมินใช้เกณฑ์ (\bar{X}) = 3.50 และ S.D. = 1.50 (ในกรณีเครื่องมือเก็บข้อมูลเป็นแบบมาตราประมาณค่าชนิด 5 ระดับ) สำหรับตัดสินว่าโครงการ แผนงานหรือหลักสูตร สำเร็จ ดี เหมาะสม ทำนองนี้เป็นต้น ซึ่งการใช้เกณฑ์เช่นนี้ ลักษณะเป็นเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) หรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าตายตัวเป็นเกณฑ์เชิงปริมาณ การใช้เกณฑ์เดียวเช่นนี้ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในหมู่นักประเมินที่ทำตาม ๆ กัน เพราะในทางที่ถูกเกณฑ์การตัดสินคุณค่าของโครงการ แผนงานหรือหลักสูตร ตามมิติต่างๆ ในรูปแบบการประเมิน CIPP ต้องมีหลายแบบโดยเป็นทั้งเกณฑ์สัมบูรณ์และเกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) เกณฑ์ปริมาณและเกณฑ์เชิงคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Criterion) ทั้งนี้ ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับมิติการประเมินและข้อมูลที่ใช้ประกอบการประเมินแต่ละมิติ

7. ปราศจากการนำเสนอทางเลือกสำหรับ ตัดสินใจเชิงนโยบายหรือการใช้ผลการประเมินรายงานผลการประเมินที่ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP มักจะจบลงเมื่อผู้ประเมินรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละมิติแต่ละข้อคำถามในมิตินั้น แต่จะขาดส่วนที่เป็นการสรุปตัดสินคุณค่าว่าทำยที่สุดแล้วโครงการ แผนงานหรือหลักสูตรนั้นมีข้อดีข้อจำกัดในประเด็นหรือมิติใดและข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางสำหรับการตัดสินใจปรับปรุงหรือป้องกันแก้ไขตลอดจนการขยายผลโครงการแผนงานควรทำอย่างไร ซึ่งส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะสำหรับการตัดสินใจเช่นนี้นับว่าเป็นบทบาทและหน้าที่สำคัญที่นักประเมินพึงดำเนินการเป็นอย่างยิ่ง เพราะนิยามการประเมิน คือ "การตัดสินคุณค่าอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับคุณประโยชน์หรือคุณภาพของสิ่งที่ได้รับการประเมิน" (Evaluation is The Systematic Assessment or The Worth or Merit of An Object)

สรุป การประเมินโครงการเป็นกระบวนการของการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของโครงการอย่างมีระบบโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น กระบวนการในการประเมินผลโครงการ อาจมีขั้นตอนและรายละเอียดของขั้นตอนแตกต่างกันไปตาม

แนวคิดของนักวิชาการทางการประเมินผลโครงการแต่ละบุคคล หรืออาจมีรายละเอียดที่แตกต่าง เพราะรูปแบบ หรือประเภทของการประเมินผล หรือประเมินไปตามแต่ละประเภทของโครงการ อย่างไรก็ตามการประเมินผลโครงการนอกจากจะประเมินโครงการทั้งหมดโดยส่วนรวมแล้ว แต่ละส่วนของโครงการจะต้องได้รับการประเมินควบคู่กันไปด้วยเสมอ คือการประเมินข้อมูลนำเข้า (Inputs) การประเมินกระบวนการ (Processor) และการประเมินผลงาน (Outputs) การพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใดการประเมินผลเป็นกระบวนการการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ/ แผนงาน กล่าวคือ โครงการแผนงาน ที่ได้ดำเนินไปแล้วได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่เพียงใด ทำได้ทั้งการประเมินก่อนเริ่มโครงการ ขณะดำเนินโครงการ และภายหลังการดำเนินโครงการ การประเมินโครงการอย่าง มีระบบ ย่อมจะมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารโครงการได้ตระหนักถึงคุณภาพของโครงการที่กำหนดสามารถตัดสินใจในการดำเนินการ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงโครงการให้มีความถูกต้องเหมาะสม และส่งผลให้โครงการนั้นดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุถึงเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ ทั้งนี้การประเมินโครงการรูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST ที่นำมาใช้ในการประเมิน สิ่งที่ได้รับการประเมินควรใช้การประเมินเป็นระยะ ๆ และประเมินสรุปรวม โดยใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างหลากหลายสอดคล้องกับประเด็นย่อย ๆ ที่ต้องการประเมินในแต่ละมิติ รวมทั้งการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสำหรับนำมาวิเคราะห์สรุปผล ตีความผลการประเมิน ทั้งนี้แหล่งที่มาของข้อมูลในการประเมินก็ต้องเก็บรวบรวมหรือได้มาอย่างหลากหลาย ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ทั้งที่เป็นทีมผู้ปฏิบัติตนในโครงการผู้รับผลประโยชน์จากโครงการ ผู้บริหารหรือผู้เป็นเจ้าของโครงการ รวมทั้งข้อมูลจากเอกสารบันทึกต่าง ๆ 1 ทั้งนี้แบบประเมินโครงการประกอบด้วย ตัวชี้วัด เป้าหมาย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ชื่อโครงการ การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร
ลักษณะกิจกรรม กิจกรรมสนับสนุน

สอดคล้องกับมาตรฐานโรงเรียน มาตรฐานที่ 1 ข้อที่ 2 สอดคล้องกับกลยุทธ์ โรงเรียน ข้อที่ 2
สอดคล้องกับมาตรฐาน สมศ. มาตรฐานที่ 1 ข้อที่ 2 สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ สศศ. ข้อที่ 2,5
สอดคล้องกับมาตรฐาน สพฐ.มาตรฐานที่ 1 ข้อที่ 2 สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ สพฐ. ข้อที่ 2
สอดคล้องกับมาตรฐานการดูแลนักเรียนประจำ มาตรฐานที่ 2,3,4
รหัสกิจกรรมย่อย 160 กลุ่มกิจการนักเรียน

1. หลักการและเหตุผล

ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำส่งเสริมความปลอดภัยสร้างความมั่นใจให้สังคม เพื่อคุ้มครอง ความปลอดภัยแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การป้องกันดูแล ช่วยเหลือหรือ เยียวยา และแก้ไขปัญหามีความเป็นเอกภาพ มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการ ความเสี่ยงได้อย่างยั่งยืนด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ ป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม ให้เกิดความปลอดภัย ให้มากที่สุด และไม่ให้เกิดเหตุการณ์นั้นซ้ำอีก เพื่อสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่นให้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ในการที่จะได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และเกิดความปลอดภัยอย่างมั่นคงและยั่งยืน เพื่อให้แนวทาง การปฏิบัติสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสร้างคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความปลอดภัยในเกิดแก่นักเรียนและบุคลากรภายในศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นสำคัญ เพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกคน
- 2.2 จัดอบรมครูบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร เพื่อให้มีความรู้ในการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ
- 2.3 เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น

3. เป้าหมาย

3.1 ด้านปริมาณ

3.1.1 นักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร จำนวน 208 คน ได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามปัญหา

3.1.2 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร จำนวน 57 คน ได้รับการอบรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1.3 นักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร ร้อยละ 100 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น

3.2 ด้านคุณภาพ

3.2.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการ วิธีการ เครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และสามารถตรวจสอบได้ อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3.2.2 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร มีจัดอบรมครูบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ในการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

3.2.3 นักเรียนในการดูแลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ทุกคน มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม มีพฤติกรรมที่เหมาะสม

4. วิธีดำเนินการ

ขั้นตอน/กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ						งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.		
<p>ขั้นเตรียมการ</p> <p>1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน</p> <p>ขั้นดำเนินการ</p> <p>1. วางแผน ประสานงาน</p> <p>2. ดำเนินการตามกิจกรรมในโครงการ</p> <p><u>กิจกรรมที่ 1</u> จัดทำเอกสารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>- ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>- แบบประเมินพัฒนาการ ทักษะด้านต่างๆของผู้เรียน</p> <p>- การจัดทำระเบียบสะสม</p> <p><u>กิจกรรมที่ 2</u> อบรมสร้างเสริมประสิทธิภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p><u>กิจกรรมที่ 3</u> จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน</p> <p>ขั้นสรุปผล</p> <p>1. สรุปผลการดำเนินงาน</p> <p>2. ประเมินผลและจัดทำรายงานเสนอต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลำดับ</p>	↔	↔	↔	↔	↔	↔	10,000 บาท	นางสาวรจนา ศรีสุวรรณ

5. งบประมาณที่ใช้ 10,000 บาท

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	รวมเงิน(บาท)
1	จัดทำป้ายความปลอดภัย หรือป้ายเซฟตี้ ในบริเวณสถานศึกษา	40 ป้าย	100	4,000
2	อบรมสร้างเสริมประสิทธิภาพ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา	-	-	6,000
รวมทั้งสิ้น				10,000

6. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

1 พฤษภาคม 2564 – 30 เมษายน 2565

7. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มบริหารทั่วไป

8. คณะผู้รับผิดชอบ

นางสาวรจนา ศรีสุวรรณ

9. การติดตามและประเมินผล

9.1 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

9.1.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธรมีแผนความปลอดภัยตามบริบทของตน

9.1.2 ร้อยละ 80 ของสถานศึกษามีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

9.1.3 นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับความคุ้มครองดูแลใหม่มีความปลอดภัย

9.1.4 ร้อยละความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยสถานศึกษา

9.2. วิธีการประเมินผล

9.2.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียน

9.2.2 นิเทศ กำกับ ติดตามและตรวจสอบ

9.2.3 ประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม

9.2.4 ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ / สัมภาษณ์ / สอบถาม / แบบบันทึก

9.3 เครื่องมือประเมิน

9.3.1 การสังเกต/ แบบนิเทศ กำกับ ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติกิจกรรม

10.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับความคุ้มครองดูแลใหม่มีความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

10.2 สถานศึกษามีการปฏิบัติด้วยความเป็นเลิศในการเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(ลงชื่อ) ผู้เสนอโครงการ (ลงชื่อ) ผู้เห็นชอบโครงการ
(นางสาวรจนา ศรีสุวรรณ) (นางพิมพ์ภัทร์ นามแก้ว)

รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

() อนุมัติ () ไม่อนุมัติ

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

(ลงชื่อ) ผู้อนุมัติโครงการ

(นายกำพล พากักดี)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สุจิตา คติศิริกฤษ (2557) ได้ศึกษาการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนแม่ทาวทยาาคม จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2557 พบว่าในด้านผลผลิต ประเมินเกี่ยวกับตัวนักเรียนพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น นักเรียนได้รับการช่วยเหลือจากครูอย่างทั่วถึงและใกล้ชิด นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมได้ดี ประพฤติปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและสังคม ผลการประเมินพบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

สมจิตร ภูมิไพบุลย์ (2557) ได้ศึกษา การประเมินโครงการการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเวียงน้อยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ศึก ลูกอินทร์ (2558) ได้ดำเนินการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนปรือใหญ่วิทยาลัยลี้ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ 3 พบว่า ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทัศนของ ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ ความพร้อม และทรัพยากรในการดำเนินโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ และความต้องการจำเป็นของโครงการ

สุพิชฌาย์ หัวดอน (2559) ได้ประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดสำนักงานการศึกษาสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการประเมินพบว่าโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดส่วนสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตลาดกระบัง ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีผลการประเมินดังนี้ 1) ด้านบริบท ผลการประเมินผ่านเกณฑ์ประเมินในระดับดี 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับพอใช้ 3) ด้านกระบวนการผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดี และ 4) ด้านผลผลิต ผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดี

ปิยะพร ป้อมเกษตร (2559) ได้วิจัยเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษากรอบแนวคิดของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา 2. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา และ 3. พัฒนากลยุทธ์การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ประเมินกรอบแนวคิดโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 342 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูฝ่ายปกครอง รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมิน และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ลำดับความ ต้องการจำเป็นด้วยเทคนิค PNI modified ผลการวิจัยพบว่า 1. กรอบแนวคิดของการบริหารระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 3 กรอบแนวคิด ได้แก่ 1.1 การบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล 1.2 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อ 1.3 คุณภาพของนักเรียน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญาและทักษะ และด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. สภาพปัจจุบันของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบันของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบันของคุณภาพนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด 3. กลยุทธ์การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 20 กลยุทธ์รอง 60 วิธีดำเนินการ กลยุทธ์หลักมีดังนี้ 1. ปฏิรูปการส่งต่อเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน 2. เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 3. ส่งเสริมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน 4. สนับสนุนการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และ 5. พัฒนาการคัดกรองนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน

ทิวากร อัจฉาญ (2559) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ของนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาในภาคกลาง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนโสตศึกษาในภาคกลาง 2) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาในภาคกลาง 3) วิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผล ต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาในภาคกลาง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนโสตศึกษาในภาคกลาง จำนวน 170 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้ศึกษา สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโสตศึกษาในภาคกลาง อยู่ระดับมาก ทั้งในภาพรวม และรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการส่งต่อ ด้านการ ป้องกัน ปัญหาและการแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรอง และด้านการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล 2. คุณภาพชีวิตของนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาในภาคกลาง อยู่ ระดับดีมากทั้งใน ภาพรวม และรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้าน ความสัมพันธ์ทางสังคม 3. การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน

โรงเรียนโสตศึกษา ในภาคกลาง โดยร่วมกันทำนายได้ ร้อยละ 52.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วงเดือน ลาคำ (2559) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัจจัย และหาแนวทางการบริหารจัดการ ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูประจำชั้นระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานกิจการนักเรียนงานแนะแนว งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รองผู้อำนวยการ และนักวิชาการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าสถิติที่ได้และค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอโดยรูปแบบตาราง การวิเคราะห์เนื้อหา บรรยายความเรียง ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยในด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีการปฏิบัติในอยู่ในระดับมาก และด้านการคัดกรองนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 2. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าด้านการคัดกรองนักเรียนปัจจัยภายใน คือ ครูที่ปรึกษาไม่มีการวางแผน ปัจจัยภายนอก คือผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ในตัวนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ปัจจัยภายใน คือ ครูที่ปรึกษาไม่มีการประชุมร่วมกัน ปัจจัยภายนอก คือ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ปัจจัยภายใน คือ ครูที่ปรึกษามีข้อมูลนักเรียนที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง ปัจจัยภายนอก คือ ผู้ปกครองให้ข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง 3. แนวทางการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA มาบริหารจัดการมีแนวทางสรุป ดังนี้ 3.1) ด้านการวางแผน ควรมีวางแผนแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน ให้ความรู้แก่ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย 3.2) ด้านการดำเนินการตามแผน ควรมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และบูรณาการวิธีการดำเนินงานร่วมกันตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ 3.3) ด้านการตรวจสอบประเมินผล ควรให้มีการประเมินแบบ 360 องศา เป็นการประเมินโดยคนรอบด้านให้ทางบ้านประเมินโรงเรียน กลุ่มเพื่อนประเมินเพื่อน 3.4) ด้านการปรับปรุงพัฒนางานควรสร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรประเมิน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เป็นปัจจุบัน

โกสินทร์ ช่างบุญ (2560) ได้ประเมินติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าทางโรงเรียนมีการกำกับ นิเทศ ติดตามโครงการโดยหัวหน้ากิจกรรมแต่ละกิจกรรม เพื่อรายงานและนำเสนอ ต่อผู้บริหารนำมาวิเคราะห์สิ่งที่ต้องพัฒนา และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

นิรันดร์ จำปาเจียม (2560) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนสัคนเชียงใหม่วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ

ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสัคน์เชียงใหม่วิทยาลัย
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร
 โรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานักเรียน จำนวน 18 คน
 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 70 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน
 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินงานและ
 ด้านการตรวจสอบประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการวางแผนปฏิบัติการและ
 ด้านการปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนของการ
 ปฏิบัติตามกิจกรรมของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 หากพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการ
 ป้องกันและแก้ปัญหา มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก สำหรับด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการส่ง
 ต่อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2. แนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ของโรงเรียนสัคน์เชียงใหม่วิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
 พบว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพตามกระบวนการบริหารเต็ม
 มิ่งนั้นมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้ 2.1 การวางแผน (Plan) ในกระบวนการวางแผนควรมีการวางแผน
 ร่วมกันทุกภาคส่วน โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีความจำเป็นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 ควรกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์โครงสร้างในการบริหารงานให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของ
 โรงเรียน และควรแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบการดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียน 2.2 การดำเนินงาน (Do) ในกระบวนการดำเนินงานผู้บริหารควรประชุมชี้แจงครู
 ให้ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน 2.3 การตรวจสอบ (Check) ในกระบวนการตรวจสอบควรมีการ
 นิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างจริงจัง
 และควรมีการประเมิน ทบทวนการปฏิบัติกิจกรรมเป็นระยะ ๆ 2.4 การแก้ไข (Action) ใน
 กระบวนการแก้ไขควรนำปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมไปวางแผนปรับปรุง
 พัฒนา โดยประยุกต์หรือเสนอแนวคิดที่สร้างสรรค์ที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

ทินกร คุ่มวงษ์ (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีวัตถุประสงค์
 เพื่อประเมินด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของการดำเนินโครงการ
 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ปทุมธานี เขต 1 และศึกษาความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินโครงการระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
 เขต 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน ผลการประเมิน
 พบว่า โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้พบว่า การดำเนินโครงการ
 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สุนิสา มาสุข (2560) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
 ครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดระยอง โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัย
 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครู สังกัดองค์การบริหารส่วน

จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดระยอง จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าวิกฤตที่ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งต่อ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ตามลำดับ 2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูเพศชายมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่า มีการส่งเสริมพัฒนานักเรียนสูงกว่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่า มีการทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลสูงกว่า และระดับชั้นของครูที่ปรึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนสูงกว่า 3. แนวทางในการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรียงตามอันดับความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญมากไปหาน้อย คือ ครูควรมีความรู้และความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียน ครูควรวางแผนขั้นตอนที่ชัดเจนในการคัดกรองนักเรียน และโรงเรียนจะต้องมีเกณฑ์ที่กำหนดเป็นมาตรฐานเพื่อนำมาคัดกรองและแบ่งกลุ่มนักเรียนอย่างถูกต้อง

นิชากรณ์ เหล่าเขตกิจ (2560) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 2. ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรและ 3. หาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 36 คน และผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า แบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีระดับปฏิบัติการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ร่องลงมาได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการคัดกรอง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ 2. ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ข้อมูลในระยะเรียนสะสมมีมากเกินไป 2. ด้านการคัดกรอง พบว่า ผู้ปกครองไม่ยอมรับผลการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา พบว่า นักเรียนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม 4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข พบว่า ครูไม่ได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาและการให้คำปรึกษานักเรียน 5. ด้านการส่งต่อ พบว่า ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือใน การส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก 3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้าน บึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนวทางพัฒนา ดังนี้ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรกำหนดปฏิทินและกรอบ การปฏิบัติงานให้ชัดเจน 2. ด้านการคัดกรองโรงเรียนควรจัดประชุมและวางแผนการทำงานเชิงรุกให้กับครูและผู้ปกครองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โรงเรียนควรอบรมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของ การเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม 4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข โรงเรียนควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับครูและผู้ปกครองนักเรียน 5. ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจและเห็นความสำคัญของการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก

จิตราพร สุทธิสาร (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัย 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน จำนวน 21 คน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาเอกชน จำนวน 21 คน ครูที่ปรึกษาสถานศึกษาเอกชน จำนวน 227 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 269 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. องค์ประกอบด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. องค์ประกอบด้านการคัดกรองนักเรียน 3. องค์ประกอบด้านการส่งเสริมนักเรียน 4. องค์ประกอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. องค์ประกอบด้านการส่งต่อนักเรียน 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.1 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด 3. แนวทางการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังต่อไปนี้ 3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้ดำเนินการโดยให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน การออกเยี่ยมบ้าน และเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน 3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน คัดกรองนักเรียนจะแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มปัญหา โดยจะมีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียน 3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมนักเรียน ที่มีความรู้พิเศษ และนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ โรงเรียนจัดให้มี

กิจกรรมโฮมรูมทุกเช้า มีการประชุมผู้ปกครองทุกปีการศึกษา จัดกรรมการโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม
 3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมและวางแผนการป้องกัน และ
 แก้ไขปัญหานักเรียนอย่างสม่ำเสมอ 3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรมีการส่งต่อ ผู้เชี่ยวชาญ
 เพื่อแก้ไข และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

นพเก้า ทองธรรมมา (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบ
 การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
 เขต 3 โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัย 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความ
 ต้องการจำเป็นการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตาม
 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 มหาสารคาม เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประจำชั้นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 จำนวน 313 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม
 แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับ
 มาก สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด 3. แนวทางการพัฒนาแนวทางการ
 ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังต่อไปนี้ 3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครู
 ควรใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการขออนุญาตนักเรียน
 รายบุคคลครอบคลุมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและการเรียน 3.2 ด้านการคัดกรอง
 นักเรียน สถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้แบบคัดกรองพฤติกรรม SDQ หรือ
 แบบคัดกรองอื่น ๆ 3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่
 หลากหลาย 3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย
 สอดคล้องตามกลุ่มที่คัดกรองได้ ครูทุกคนร่วมมือร่วมใจกันในการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน
 มีการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างใกล้ชิดในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3.5 ด้านการ
 ส่งต่อนักเรียน มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานต่าง ๆ มีการส่งภายใน
 สถานศึกษาระหว่างครูที่ปรึกษากับครูแนะแนวครูฝ่ายปกครองครูห้องพยาบาล ตามกรณีปัญหาของ
 นักเรียน มีการส่งต่อนอกในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนได้

มธุรส ผุดผ่อง (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนโรงเรียนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และ
 สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนโรงเรียนการ
 เรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
 และเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนโรงเรียนการ
 เรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
 จำนวน 343 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน

แนวทาง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. แนวทางการการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังต่อไปนี้ 3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารและครูประชุม กำหนดวิธีสัณฑ์ วางแผนการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบในทุกปีการศึกษา 3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารและครูร่วมกันประชุมวางแผน กำหนดวิธีสัณฑ์ เพื่อให้มีเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน ครูร่วมกันดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิธีสัณฑ์ ประชุม วางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูร่วมกันจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบที่หลากหลาย 3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิธีสัณฑ์ ประชุม วางแผนและหาแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิธีสัณฑ์ ประชุม วางแผน และหาแนวทางดำเนินการส่งต่อนักเรียน

พงศศิริ พวงศรีเคน (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลัก ธรรมมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และ 2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 350 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ระยะที่ 2 ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การบริหารงบประมาณ ลำดับที่ 2 การบริหารบุคคล ลำดับที่ 3 การบริหารทั่วไปและลำดับที่ 4 การบริการวิชาการ ตามลำดับ 2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ประกอบด้วย 4 ด้าน 24 แนวทาง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ใน

ระดับมาก ผลการประเมินคู่มือแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 โดย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้อยู่ในระดับมาก

พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 จังหวัดนครพนม การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา 2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูผู้สอนตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์โดยศึกษาและสร้างเครื่องมือการวิจัย ตามแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต ซึ่งแบบสอบถามด้านสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 และแบบสอบถามด้านสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่แรก คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีทั้งหมด 6 แนวทาง 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน มีทั้งหมด 8 แนวทาง 3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีทั้งหมด 13 แนวทาง 4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีทั้งหมด 10 แนวทาง 5. ด้านการส่งต่อ มีทั้งหมด 7 แนวทาง โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนมอยู่ในระดับมากที่สุด

มนตรา พิกมงคล (2564) ได้ทำการศึกษา การประเมินผลโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานัน เขต 1 พบว่า ด้านความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ พบว่า ความพึงพอใจต่อโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชานัน เขต 1 โดยรวม ผู้บริหารโรงเรียน และครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนโรงเรียนราชานุบาล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการดำเนินงานโครงการดังกล่าวโรงเรียนได้ดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การแก้ไขและป้องกัน และการส่งต่อ โดยใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายร่วมกันคิดร่วมทำ ร่วมพัฒนา และร่วมชื่นชมผลงาน รวมทั้งมีการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะชีวิต รู้เท่าทันภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้กล้าแสดงออกเชิงสร้างสรรค์

ป้องกันดูแลสุขภาพตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวได้ มีทักษะชีวิตและสามารถหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นักเรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน และนักเรียนมีสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่โรงเรียนราชูปถัมภ์และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กำหนด

สุษัตริ์ วิवासุ (2564) ได้ศึกษาการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า ด้านกระบวนการ มีการปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาในระดับมากที่สุด และปฏิบัติกิจกรรมการป้องกันและแก้ไข และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ กรดา มลิตา (2564) ที่ศึกษาพบว่า การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยที่ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

ลลิตา วงทวิ (2564) ที่ศึกษาประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านบุคลากรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านบริหารจัดการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Kosse และ Doll (2005) ได้ศึกษาวิจัยความสมบูรณ์ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ผลคะแนนเฉลี่ยด้านความสมบูรณ์ในภาพรวมขององค์ประกอบ 8 ด้าน เปิดเผยให้เห็นว่า กระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสมบูรณ์ ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์ผลในส่วนของผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน พบว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลกระทบในด้านบวกต่อผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน กล่าวคือ ความสมบูรณ์ของกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 23 ของความแปรปรวนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงในด้านบวกระหว่างความสมบูรณ์ด้านกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน รวมทั้งยังพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและการจัดอันดับความสำคัญให้กับองค์ประกอบด้านการแก้ปัญหาในการดำเนินงานของคณะกรรมการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 4 ด้านจากองค์ประกอบที่มีทั้งหมด 8 ด้าน

Walton (2007) ได้ศึกษาวิจัยการศึกษาประสิทธิภาพของการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาระดับผลคะแนนในแบบทดสอบตามมาตรฐานของรัฐซึ่งใช้ในโรงเรียนประจำอำเภอผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีผลการปฏิบัติงานที่

ดีกว่าโรงเรียนในกลุ่มควบคุมซึ่งตั้งอยู่ในเขต 8 พื้นที่อย่างมีนัยสำคัญทางด้านสถิติ ทั้งนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนทั้งหมดในอำเภอก็พบว่า รายวิชาที่มีระดับคะแนนผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้นคือ วิชาการอ่าน และวิชาคณิตศาสตร์ แต่เมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจากตัวแปรด้านเพศก็พบว่า นักเรียนชายในกลุ่มทดลองมีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นในวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางด้านสถิติโดยมีการระบุว่า นักเรียนที่เป็นชนชาติคอเคเซียนสามารถทำคะแนนได้สูงขึ้นในวิชาด้านการอ่าน และคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นในวิชาด้านภาษา และพบว่า นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นในวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยยังพบว่า จำนวนครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองคิด เป็นร้อยละ 74 พึงพอใจที่โรงเรียนของพวกเขาใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และคิดว่าน่าจะมีการเสนอแนะให้โรงเรียนอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้นำไปใช้ในโรงเรียนของตนเองด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มควบคุมคิดเป็นร้อยละ 81 กล่าวด้วยความมั่นใจว่าพวกเขารู้ว่า มีโรงเรียนใดบ้างที่ไม่ได้ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และควรทำการทดสอบปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ระดับการผ่านการรับรองคุณสมบัติของครู ประสบการณ์ด้านการสอน การอบรมในที่สนับสนุนครู และการฝึกอบรมการใช้กลยุทธ์ด้านการจัดการเรียนการสอน

Williams (2008) ได้ศึกษาวิจัยการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบริหารจัดการองค์กรและการรับรู้ด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเชื่อมต่อกับเรื่องสุขภาพของเยาวชน การวิจัยเชิงบรรยายแบบกรณีศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเพื่ออธิบายความแตกต่างของแต่ละโมเดลที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อสำรวจว่า โครงสร้างด้านการบริหารจัดการองค์กรแบบที่ขาดหายไป วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในส่วนงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงานโรงเรียนจากภายนอก จากนั้นผู้ศึกษาจึงทำการวิเคราะห์ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์แบบเน้นกรณีศึกษาในการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในหลาย ๆ กรณี ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างในพฤติกรรมด้านการเชื่อมต่อองค์ประกอบย่อยในแต่ละโมเดลและพบว่าความแตกต่างนี้มีความเด่นชัดที่สุดในการบริหารกระบวนการด้านการติดตามผลและยังมีผลกระทบต่อนักเรียนที่รับบริการจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกด้วย

Biddle (2009) ได้ศึกษาวิจัยผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับนักเรียน กลุ่มเสี่ยงฆ่าตัวตาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นผลเนื่องมาจากการมีความคิดฆ่าตัวตาย การแสดงท่าทางหรือพยายามที่จะละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ลดลง รวมทั้งระดับการถูกสั่งพักการเรียนทดลอง จากการรายงานของนักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาการคิดฆ่าตัวตายและปัญหาอื่น ๆ ทำให้สามารถทำนายรูปแบบการละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์เพื่อการรักษาตนเองก็ได้ และพบว่ารูปแบบการบริการที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติสูงขึ้น

Cha (2009) ได้ศึกษาวิจัยวิเคราะห์เกี่ยวกับวัฒนธรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากการศึกษา พบว่า หัวข้อหลักของวรรณคดีได้อธิบายถึงมุมมองการดูแลชั้นเรียนเป็นส่วนใหญ่

โดยกล่าวถึงห้องเรียนขนาดกลางและประชากรเป็นคนผิวขาว ความแตกต่างระหว่างบุคคลมักจะถูกกล่าวถึงอย่างเสมอ ๆ รวมทั้งการกล่าวถึงวัฒนธรรมความเชื่อในการดูแลนักเรียน คุณภาพของการศึกษาคั้งนี้ได้สำรวจถึงมุมมองที่หลากหลายและการระบุความหมายของการดูแลช่วยเหลือโดยมีผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นนักเรียนชาวเกาหลี จำนวน 5 คน และครูผิวขาว จำนวน 2 คน ซึ่งอยู่ทางภาคใต้ของรัฐแคลิฟอร์เนีย การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการใน 4 เดือน จากการสังเกตนักเรียนในสายการเรียนภาษาอังกฤษ ห้อง 1/7 และสายวิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์ ห้อง 8 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 7 คน โดยวิเคราะห์จากการใช้แบบทดสอบของ เนล นอดดิง (Nel Nodding) ซึ่งมี 4 หัวข้อหลัก คือ แบบจำลอง การปฏิบัติ การสนทนาและการยืนยันรับรองมีข้อเสนอแนะจากผลสรุปที่ได้ คือ ความเชื่อส่วนบุคคลเกี่ยวกับการดูแลนั้นมีรูปแบบที่อบอุ่นมีวัฒนธรรมประเพณีและความแตกต่างของแต่ละบุคคล การแสดงความเคารพเป็นลักษณะเด่นในความเชื่อของนักเรียนชาวเกาหลี มีข้อเสนอแนะที่กล่าวว่าการสนทนาและการยืนยันรับรองต้องกำหนดให้ตรงกับรูปแบบปัจจุบันในความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลนักเรียน รูปแบบจำลองนอดดิง (Nodding) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อถือได้ที่ได้รับการยอมรับจากผู้เข้าร่วมทั้งหมด รวมทั้งผู้ศึกษาต้องการขยายเวลาให้นักเรียนและครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอื่น ๆ ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่มั่นคงของครูและนักเรียน

Cekerol (2010) ได้ศึกษาวิจัยตรวจสอบหลักสูตรการให้คำปรึกษาทางวิชาการเป็นบริการสนับสนุนในการเรียนรู้ทางไกล พบว่า การศึกษาทางไกลการฝึกอบรมให้คำปรึกษาการให้คำแนะนำประเทศต่างประเทศเปิดการศึกษาหลักสูตรการให้คำปรึกษาทางวิชาการซึ่งสามารถให้การสนับสนุนผู้เรียนในสภาพแวดล้อมแบบตัวต่อตัวเพื่อรักษาความสำคัญและความต่อเนื่องของพวกเขา ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของระบบการศึกษาทางไกลในมหาวิทยาลัย หลักสูตรการให้คำปรึกษาทางวิชาการซึ่งดำเนินการโดยได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยนำอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาและผู้เรียนร่วมกันในสถานที่ที่จัดไว้ล่วงหน้านอกเวลาทำการ (ในช่วงเย็นในวันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์) ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์จากบริการโดยถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่พวกเขาไม่เข้าใจ คุยปรึกษาและให้คำปรึกษาผู้สอน ในการศึกษานี้ได้ผ่านการตรวจสอบทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และอาจารย์เรียนรู้พฤติกรรมในการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า คนที่มีแนวโน้มที่จะให้คำปรึกษาทางวิชาการหลักสูตรมีทัศนคติที่ดีต่อทั้งผู้สอนและสิ่งแวดล้อม

Watson-Davis (2011) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ความเข้าใจของครูในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จุดมุ่งหมายของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อทดสอบความเข้าใจเบื้องต้นของครูและประสบการณ์ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความเข้าใจของครูในระบบดูแลนักเรียน และนักเรียนได้รับผลอย่างไรซึ่งผลสรุปไปถึงความจำเป็นในการสนับสนุนระบบสำหรับครูและนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในทุกระดับ โรงเรียนประถมศึกษามีประสิทธิภาพต่ำ โรงเรียนในตำบลท้องถิ่น ในเมืองลอสแอนเจลิส ถูกสุ่มเลือกให้มีส่วนร่วมในการศึกษาคั้งนี้ ซึ่งความเข้าใจของครูสนองต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบการณ์ของครูในระบบดูแล และความจำเป็นของระบบที่สนับสนุนการเจริญเติบโตของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า 34% ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในระบบและ 81.5% เห็นว่ามีความจำเป็นต้องแจ้งครูเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนในระบบดูแล 81% มีความเชื่อว่าโรงเรียนไม่ได้มีนักเรียนอยู่ในระบบดูแลและ 93% มีความเชื่อว่าต้องได้รับ

การสนับสนุนพัฒนาในอาชีพครูในพื้นที่เกี่ยวกับวิชาการ สังคมและอารมณ์ เพื่อให้เกิดผลออกมาสู่ตัวนักเรียน

Jackson (2015) ได้ศึกษาวิจัย ผลกระทบของการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ปรึกษา ปัญหาพฤติกรรมด้านชวามปัญญา โดยเน้นเทคนิคการควบคุมตนเอง ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียน และประสิทธิภาพในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมนี้มีผลกระทบในด้านบวกที่มีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียนและประสิทธิภาพในตนเองและงานวิจัยยังมีข้อเสนอแนะว่าอาจารย์แนะแนวควรปฏิบัติงานกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมในชั้นเรียนแบบ แปรกแยกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการปฏิบัติอย่างจริงจังกับนักเรียนเหล่านี้ ผู้แนะแนวต้องมีความสามารถในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาพฤติกรรมมากขึ้น

Ababio, Taylor, Swainson และ Daramola (2015) ได้วิจัยเรื่องของผลการเข้าไปดูแลการปฏิบัติที่ถูกหลักอนามัยที่ดี (Good hygiene practices) หรือ GHP เพื่อความปลอดภัยด้านอาหาร (Food safety) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศกานา (Ghana) พบว่าหลังจากที่มีการฝึกอบรมการปฏิบัติที่ถูกหลักสุขอนามัยที่ดีในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้มาตรฐานในประเทศกานา จำนวน 11 โรงเรียน ผลปรากฏว่าภายหลังการฝึกอบรมดังกล่าวอาหารที่ปรุงให้นักเรียนรับประทานผ่านมาตรฐานด้านสุขอนามัย และมีการเก็บรักษาอาหารในอุณหภูมิที่เหมาะสม ตลอดจนมีการจัดให้นักเรียนรับประทานอาหารตามเวลาที่กำหนดอีกด้วย

Amarpreet et al. (2015) ได้วิจัยเรื่องความแตกต่างเรื่องเพศที่มีผลต่อการเลือกวิธีการเดินทางไปโรงเรียน โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาเรื่องดังกล่าวจากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนรัฐบาล 16 แห่ง ในเมืองโตรอนโต ประเทศแคนาดา พบว่า ความแตกต่างเรื่องเพศมีผลต่อการตัดสินใจเลือกวิธีเดินทางไปโรงเรียน กล่าวคือ นักเรียนชายมีแนวโน้มตัดสินใจเลือกการเดินทางเท้าไป-กลับโรงเรียนมากกว่าเพศหญิง โดยมีนักเรียนรวมทั้งผู้ปกครองเป็นจำนวนไม่น้อย ห่วงกังวลเรื่องความปลอดภัยจากการเดินทางเท้าไป-กลับโรงเรียน โดยเฉพาะเส้นทางที่ผ่านชุมชนที่มีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ตลอดจนเส้นทางที่มีจราจรคับคั่งไม่มีทางเดินทางเท้าและไม่มีทางม้าลายหรือจุดข้ามถนนที่ปลอดภัย

Flaherty (2015) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินความปลอดภัยในโรงเรียนและบทบาทของจิตแพทย์เด็กและนักวิชาชีวะขั้นสูงด้านสุขภาพจิตอื่น ๆ พบว่า ในระยะสามทศวรรษที่ผ่านมาอันมีผู้กำหนดนโยบาย ครูผู้ปกครองและนักเรียนแสดงความกังวลเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ เนื่องจากมีภัยอันตรายเกิดขึ้นในโรงเรียน โดยเฉพาะการยิงกันที่มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้โรงเรียนต่าง ๆ จึงมีการวางมาตรการความปลอดภัยที่เข้มงวดมากขึ้น เพื่อให้โรงเรียนมีความปลอดภัยมากที่สุด

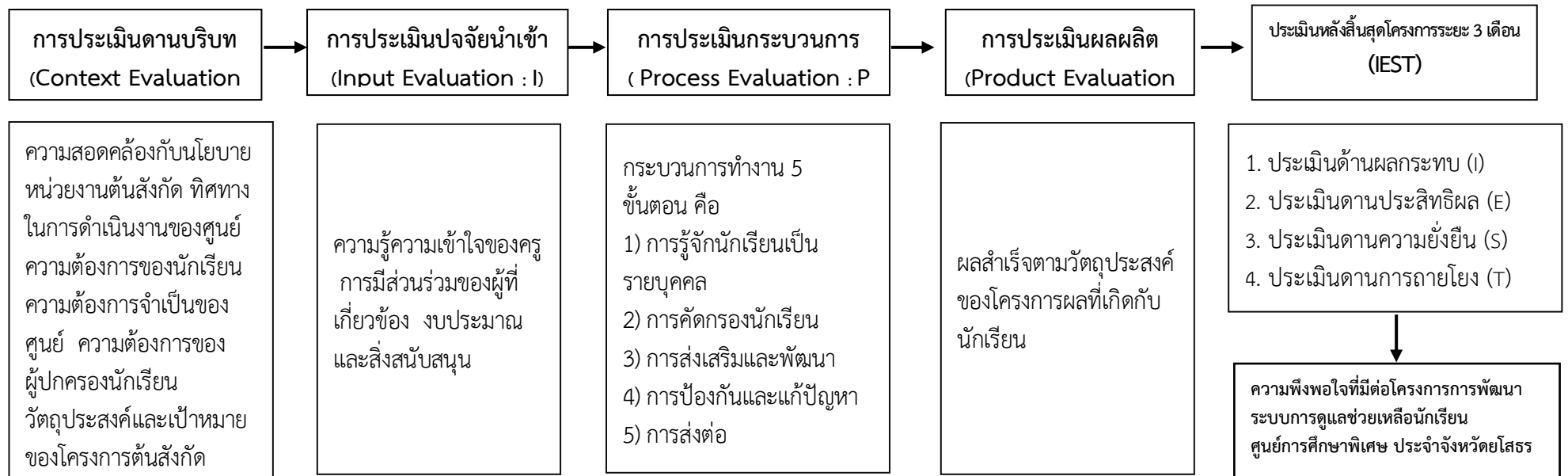
Li et al (2015) ได้วิจัยเรื่อง ความปลอดภัยในโรงเรียนและสุขภาพของเด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมืองลูซานหลังจากที่เกิดแผ่นดินไหวในเมืองดังกล่าว โดยผู้ศึกษาได้ไปศึกษาผลกระทบจากภัยพิบัติแผ่นดินไหวที่มีต่อเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดา มารดา เด็กเหล่านี้จึงไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลเท่าที่ควรและส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ซึ่งในเรื่องนี้ผู้ศึกษาได้เสนอแนะว่าชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันดูแลเอาใจใส่เด็กโดยเฉพาะด้านสุขภาพ รวมทั้งชุมชน อื่น ๆ ในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติ

ภัยอันตราย มีความเข้าใจและตระหนักถึงเพื่อที่จะได้รับความร่วมมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้นจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนชุมชน มีส่วนในการร่วมมือและสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนในทุก ๆ มิติอย่างใกล้ชิด ปฏิบัติด้วยการเอาใจใส่อย่างรอบด้าน ด้วยการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมในอนาคตต่อไป

กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ

การศึกษาประเมินโครงการครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ปีการศึกษา 2564 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554) ซึ่งพัฒนามาจากรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam 1971) ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการประเมิน ดังภาพที่ 2-2

ภาพที่ 2-2 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการตามรูปแบบ CIPPIEST Model

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร โดยใช้ CIPPIEST Model ครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงประเมิน (Evaluation Research) โดยใช้กรอบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ของ มาเรียม นิลพันธุ์ มีวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 3.1 กรอบการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยใช้ CIPPIEST Model

ขอบเขตการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	เครื่องมือประเมิน	ผู้ประเมิน
1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation: C)	<ul style="list-style-type: none"> - ความเหมาะสมความเป็นไปได้ของโครงการ - กำหนดวัตถุประสงค์ - ความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง - ความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสอบถามการประเมินด้านบริบท (Context) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร 	<ul style="list-style-type: none"> - สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I)	<ul style="list-style-type: none"> - ความพร้อมของบุคลากร - ด้านงบประมาณ - เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน - ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสอบถามการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร 	<ul style="list-style-type: none"> - สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P)	<ul style="list-style-type: none"> - การวางแผน - การปฏิบัติงาน - การนิเทศ กำกับ ติดตาม - การให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสอบถามการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร 	<ul style="list-style-type: none"> - สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 3.1 กรอบการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยใช้ CIPPIEST Model (ต่อ)

ขอบเขตการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	เครื่องมือประเมิน	ผู้ประเมิน
4. การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation: P)	- คุณภาพผู้เรียน - ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ สอดคล้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ผลงานรางวัลที่โรงเรียน ครูและนักเรียนได้รับ	- แบบสอบถามการประเมินด้านผลผลิต (Product) ของโครงการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร	- สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการ ศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน
5. การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation: I)	- การยอมรับจากครู คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ตัวแทนชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม	- แบบสอบถามการประเมินหลัง การดำเนินงานของโครงการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ (iest) ระยะ 3 เดือน	- สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการ ศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน
6. การประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation: E)	- ด้านคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน - ด้านความรู้ของครูบุคลากร		
7. การประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation: S)	- สิ่งที่ส่งผลกระทบต่อครู บุคลากร และนักเรียน อย่างต่อเนื่อง		
8. การประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation: T)	- การขยายผล การถ่ายทอดความรู้ - การสร้างเครือข่าย การเผยแพร่		
9. การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร	- ความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตัวแทน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการ	- แบบสอบถามการประเมินความพึง พอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร	- สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการ ศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา คือ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร โดยแบ่งตามระยะการประเมินดังนี้

1. การประเมินโครงการด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

- กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการประเมินด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 คน รวมทั้งหมด 70 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

- กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการประเมินด้านผลผลิต ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 คน รวมทั้งหมด 120 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. การประเมินผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 คน รวมทั้งหมด 70 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 50 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 คน รวมทั้งหมด 120 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร มี 6 ฉบับ ดังนี้

1. ฉบับที่ 1 แบบสอบถามการประเมินด้านบริบท (Context) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

2. ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

3. ฉบับที่ 3 แบบสอบถามการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

4. ฉบับที่ 4 แบบสอบถามการประเมินด้านผลผลิต (Product) ของโครงการการพัฒนา
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

5. ฉบับที่ 5 แบบสอบถามการประเมินหลังการดำเนินงานของโครงการพัฒนาระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการระยะ
3 เดือน

6. ฉบับที่ 6 แบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 2 และ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการ
ศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) เกี่ยวกับสถานภาพของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินบริบท (Context) และประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการ
ก่อนการดำเนินโครงการ จากนั้นประเมินกระบวนการ (Process) ของโครงการในขณะดำเนิน
โครงการ ลักษณะของแบบสอบถามมีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ
Likert, (อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form)

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา
และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ต่อโครงการพัฒนาระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) เกี่ยวกับสถานภาพของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินผลผลิต (Product) ของโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการ ลักษณะของ
แบบสอบถามมีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert, (อ้างถึงในบุญชม
ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form)

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการระยะ 3 เดือน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation : I) การประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation : E) การประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation : S) ด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation : T) ของโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการในระยะ 3 เดือน ลักษณะของแบบสอบถามมีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert, (อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, (2560) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form)

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการ ลักษณะของแบบสอบถามมีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert, (อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, (2556) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form)

3. การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ผู้รายงานดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษารูปแบบ และวิธีการสร้างแบบสอบถามการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร
2. กำหนดรูปแบบการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยใช้รูปแบบ CIPPIEST Model ประกอบด้วย
 - 2.1 ด้านสภาพแวดล้อม (Context)
 - 2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)
 - 2.3 ด้านกระบวนการ (Process) ตามระบบวงจรควบคุมคุณภาพ (PDCA) ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านปฏิบัติตามแผน ด้านตรวจสอบ ด้านการปรับปรุงแก้ไข
 - 2.4 ด้านผลผลิต (Product)
 - 2.4.1 ด้านผลกระทบ
 - 2.4.2 ด้านประสิทธิผล
 - 2.4.3 ด้านความยั่งยืน
 - 2.4.4 ด้านการถ่ายโอนการเรียนรู้
 - 2.5 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ
 - 2.6 ด้านผลกระทบ (Impact)
 - 2.7 ด้านประสิทธิผล (Effectiveness)
 - 2.8 ด้านความยั่งยืน (Sustainability)
 - 2.9 ด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability)
3. วิเคราะห์ข้อรายการคำถามในแบบสอบถามที่สอดคล้องกับ CIPPIEST Model
4. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมขอบข่ายของการดำเนินงานตาม การประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร
5. นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
6. ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้รายงานได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำเครื่องมือการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม เพื่อพิจารณา ความสอดคล้องของข้อคำถามวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังนี้
 - 1.1 ดร.รุ่งโรจน์ ตรงสกุล อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 - 1.2 นางภัทริยารรณ พันธุ์น้อย ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
 - 1.3 ดร.อนงค์ พิษสิงห์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา
 - 1.4 ดร.วุฒิศักดิ์ เหล็กคำ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาสงเคราะห์และการศึกษาพิเศษ

1.5 ดร.ณรงค์ ศิริเมือง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์

2. นำเครื่องมือที่ร่างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญใช้ประกอบการตรวจสอบประเมินความครบถ้วนถูกต้องของเนื้อหาและโครงสร้างของข้อคำถาม (Content Validity) โดยวิธีวิเคราะห์ข้อคำถามและพิจารณาประเมินให้ค่าคะแนนเพื่อตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index หรือ IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. หลังจากผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องแล้ว นำมาวิเคราะห์คะแนนความสอดคล้องรายข้อ โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

4. นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูผู้สอน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด รวมจำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมดโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป

5. นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้แล้วไปจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้รายงานโครงการทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ถึงครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

2. ประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในการตอบแบบสอบถามและขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

3. ผู้รายงานส่งแบบสอบถามถึงครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน

4. ผู้รายงานรวบรวมแบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม

5. ผู้รายงานนำแบบสอบถามการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

1.1 นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1.2.1 หาค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

1.2.3 แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2542)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50-5.00 หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-4.49 หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-3.49 หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50-2.49 หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.49 หมายความว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา (บุญชม ศรีสะอาด 2560)

2.1 การหาร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยการคำนวณจากสูตรต่อไปนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าร้อยละ

$\sum X$ แทน ผลรวมของความถี่ของแต่ละด้าน

n แทน จำนวนคน

2.3 การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2557)

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.4 การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตรต่อไปนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนของแต่ละคน
 n แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินโครงการด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ได้ผลการประเมินดังนี้

1.1 ผลการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินด้านความสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการจำเป็น ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ โดยภาพรวม แสดงดังตารางที่ 4.1 – 4.2

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 70)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	1	1
1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา	55	79
1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	14	20
2. เพศ		
2.1 ชาย	28	40
2.2 หญิง	42	60
3. อายุ		
3.1 20 - 30 ปี	42	60
3.2 31 - 40 ปี	20	29
3.3 41 - 50 ปี	5	7
3.4 51 ปีขึ้นไป	3	4
4. วุฒิการศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	23	33
4.2 ปริญญาตรี	42	60
4.3 ปริญญาโท	4	6
4.4 ปริญญาเอก	1	1

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ จำนวน 70 คน แสดงให้เห็น ส่วนใหญ่เป็น ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 79 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 4.2 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
	μ	σ	แปลผล
ด้านความสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการจำเป็น			
1. โครงการมีหลักการการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	4.61	0.49	มากที่สุด
2. โครงการมีหลักการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบายพันธกิจและเป้าประสงค์ของศูนย์และสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	4.70	0.52	มากที่สุด
3. ศูนย์มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างชัดเจน	4.72	0.45	มากที่สุด
4. โครงการสอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้ปกครอง และชุมชน	4.50	0.62	มาก
5. โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา	4.81	0.38	มากที่สุด
6. สภาพแวดล้อมของศูนย์มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการดำเนินโครงการ	4.56	0.51	มากที่สุด
7. กิจกรรมทุกกิจกรรมที่ดำเนินตามโครงการเป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมปลูกฝังระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	4.67	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.65	0.49	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์			
8. หลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน	4.52	0.77	มากที่สุด
9. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสอดคล้องกับวิธีดำเนินการ	4.54	0.52	มากที่สุด
10. วัตถุประสงค์ของโครงการตรงตามเป้าหมายและมีความชัดเจน	4.55	0.51	มาก
11. วัตถุประสงค์ของโครงการสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.58	0.49	มากที่สุด
12. สามารถวัดและประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ได้	4.34	0.70	มาก
13. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินโครงการ	4.38	0.71	มาก
เฉลี่ย	4.48	0.61	มาก

ตารางที่ 4.2 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
	μ	σ	แปลผล
ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ			
14. การนำนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการ มาใช้กับบริบทของศูนย์ได้	4.58	0.56	มากที่สุด
15. วิธีการดำเนินโครงการเป็นระบบขั้นตอนสามารถปฏิบัติได้ตรงตามกำหนดเวลา	4.62	0.61	มากที่สุด
16. รูปแบบการจัดกิจกรรมตามโครงการสามารถวัดและติดตามผลได้	4.64	0.48	มากที่สุด
17. ผู้ปกครองและชุมชนสามารถช่วยเหลือสนับสนุนศูนย์ในการดำเนินงานโครงการ	4.70	0.46	มากที่สุด
18. กิจกรรมของโครงการสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	4.56	0.51	มากที่สุด
19. ผู้บริหารและครูมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ	4.72	0.46	มากที่สุด
20. กิจกรรมของโครงการช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาการดูแลช่วยเหลือตัวเองได้ดีขึ้น	4.67	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.64	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.59	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.53$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.49$) รองลงมาคือ ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.51$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.61$)

1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมของบุคลากร ด้านงบประมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ แสดงดังตารางที่ 4.3 – 4.4

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 70)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	1	1
1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา	55	79
1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	14	20
2. เพศ		
2.1 ชาย	28	40
2.2 หญิง	42	60
3. อายุ		
3.1 20 - 30 ปี	42	60
3.2 31 - 40 ปี	20	29
3.3 41 - 50 ปี	5	7
3.4 51 ปีขึ้นไป	3	4
4. วุฒิการศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	23	33
4.2 ปริญญาตรี	42	60
4.3 ปริญญาโท	4	6
4.4 ปริญญาเอก	1	1

จากตารางที่ 4-3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ จำนวน 70 คน แสดงให้เห็น ส่วนใหญ่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 79 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
	μ	σ	แปลผล
1. ศูนย์มีอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมเพียงพอกับการดำเนินโครงการ	4.54	0.72	มากที่สุด
2. ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินโครงการโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน	4.58	0.74	มากที่สุด

ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
	μ	σ	แปลผล
3. บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอ จากการส่งบุคลากรออกไปศึกษาดูงานหรืออบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการในการดำเนินโครงการ	4.63	0.79	มากที่สุด
4. จัดประชุม กำหนดแนวทางการดำเนินงานและกำหนดบทบาทภาระหน้าที่ของแต่ละฝ่าย	4.55	0.62	มาก
5. ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารโครงการอย่างเหมาะสม	4.50	0.59	มาก
6. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ	4.56	0.51	มากที่สุด
7. วัสดุ อุปกรณ์มีความเพียงพอที่ใช้ในการดำเนินโครงการ	4.44	0.62	มาก
8. ศูนย์มีเครือข่ายร่วมพัฒนาสถานศึกษาที่พร้อมให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ	4.49	0.80	มาก
9. งบประมาณที่ใช้โครงการมีความเหมาะสม และเพียงพอ	4.33	0.73	มากที่สุด
10. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม	4.48	0.61	มาก
เฉลี่ย	4.51	0.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.67$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอ จากการส่งบุคลากรออกไปศึกษาดูงานหรืออบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการในการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.79$) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินโครงการโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.74$) และ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.51$) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ใช้โครงการมีความเหมาะสม และเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.73$)

1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินด้านการวางแผน การปฏิบัติงาน การนิเทศ กำกับ ติดตาม การให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโครงการ แสดงดังตารางที่ 4.5 – 4.6

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 70)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	1	1
1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา	55	79
1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	14	20
2. เพศ		
2.1 ชาย	28	40
2.2 หญิง	42	60
3. อายุ		
3.1 20 - 30 ปี	42	60
3.2 31 - 40 ปี	20	29
3.3 41 - 50 ปี	5	7
3.4 51 ปีขึ้นไป	3	4
4. วุฒิการศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	23	33
4.2 ปริญญาตรี	42	60
4.3 ปริญญาโท	4	6
4.4 ปริญญาเอก	1	1

จากตารางที่ 4-5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ จำนวน 70 คน แสดงให้เห็น ส่วนใหญ่เป็น ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 79 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 4.6 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล				
1	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.67	0.49	มากที่สุด
2	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดทำระเบียบสะสมผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่เป็นปัจจุบัน	3.94	0.73	มาก

ตารางที่ 4.6 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
3	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) ของผู้เรียนทุกคน	4.39	0.50	มาก
4	ครูประจำชั้นมีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียน เพื่อวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.83	0.79	มาก
5	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน มีการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน เป็นต้น	4.17	0.51	มาก
6	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเยี่ยม บ้านผู้เรียน	4.56	0.51	มากที่สุด
7	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการบันทึกการตรวจสอบสุขภาพผู้เรียน ประจำปี	4.78	0.43	มากที่สุด
8	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน สรุปผล และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ	4.50	0.62	มาก
เฉลี่ย		4.35	0.57	มาก
การคัดกรองผู้เรียน				
9	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองผู้เรียน อย่างชัดเจน	4.67	0.49	มากที่สุด
10	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน มีการนำข้อมูลต่างๆ ของผู้เรียน มาใช้วิเคราะห์ในการคัดกรองผู้เรียน	4.28	0.75	มาก
11	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน มีการคัดกรองผู้เรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	4.44	0.51	มาก
12	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการนำผลการคัดกรองมาใช้ในการช่วยเหลือและพัฒนาส่งเสริมผู้เรียน	4.50	0.62	มาก
เฉลี่ย		4.47	0.59	มาก
การส่งเสริมผู้เรียน				
13	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดการประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียน	4.72	0.46	มากที่สุด
14	ศูนย์การศึกษาพิเศษมี แผน/กิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมความสามารถทางด้านวิชาการ ให้กับผู้เรียนตามศักยภาพ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล	4.55	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 4.6 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
15	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลาย	4.31	0.67	มาก
16	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้เรียน โดยการ สนับสนุน ชมเชย ยกย่องผู้เรียนที่ทำคุณงามความดี	4.08	0.71	มาก
17	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนในด้านต่างๆ	4.57	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.44	0.57	มาก
การป้องกันและช่วยเหลือ				
18	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน ให้การดูแลเอาใจใส่กับผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน	4.59	0.51	มากที่สุด
19	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน ให้การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.54	0.72	มากที่สุด
20	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีกิจกรรมการป้องกันและช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	4.58	0.74	มากที่สุด
21	ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.63	0.79	มากที่สุด
22	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการบันทึกข้อมูลการการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ	4.55	0.62	มาก
23	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนกลุ่มมีปัญหาเพื่อส่งต่อให้ได้รับการช่วยเหลือ	4.44	0.51	มาก
เฉลี่ย		4.55	0.51	มากที่สุด
การส่งต่อ				
24	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน มีการช่วยเหลือผู้เรียนเบื้องต้นก่อนการส่งต่อผู้เรียนให้ผู้เกี่ยวข้องภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป	4.56	0.51	มากที่สุด
25	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกศูนย์การศึกษาพิเศษเพื่อการช่วยเหลือผู้เรียนต่อไป เช่น พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โรงเรียนเรียนรวม โรงเรียนเฉพาะความพิการ เป็นต้น	4.44	0.62	มาก
26	ศูนย์การศึกษาพิเศษได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียน	4.49	0.80	มาก

ตารางที่ 4.6 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
27	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน มีการบันทึก การส่งต่ออย่างเป็นระบบ	4.33	0.73	มากที่สุด
28	มีการติดตามผลการช่วยเหลือผู้เรียนจากผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	4.44	0.51	มาก
	เฉลี่ย	4.45	0.63	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.45	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.6 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.64$) รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.59$) และ การส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.63$) ตามลำดับ

1.4 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร แสดงดังตารางที่ 4.7 – 4.8

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 120)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	1	1
1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา	55	46
1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	14	11
1.4 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	50	42
2. เพศ		
2.1 ชาย	48	40
2.2 หญิง	72	60

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 120)	ร้อยละ
3. อายุ		
3.1 20 - 30 ปี	62	52
3.2 31 - 40 ปี	40	33
3.3 41 - 50 ปี	13	11
3.4 51 ปีขึ้นไป	5	4
4. วุฒิการศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	43	36
4.2 ปริญญาตรี	72	60
4.3 ปริญญาโท	4	3
4.4 ปริญญาเอก	1	1

จากตารางที่ 4-7 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ จำนวน 120 คน แสดงให้เห็น ส่วนใหญ่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 46 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 52 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 4.8 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
1	ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคลอย่างมีความสุข	4.51	0.41	มากที่สุด
2	ผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสุขลักษณะนิสัยที่ดี	4.40	0.49	มาก
3	ผู้เรียนได้รับการดูแลจากครูอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง	4.46	มาก	
4	ผู้เรียนกับครูมีสัมพันธภาพที่ดี เป็นไปด้วยดีและอบอุ่น	4.51	0.72	มากที่สุด
5	ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข	4.48	0.76	
6	ผู้เรียนมีจิตใจเอื้อเฟื้อและช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ	4.45	0.79	มากที่สุด
7	ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ชุมชนและสังคม	4.45	0.80	มาก
8	ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเอง	4.61	0.73	มากที่สุด
9	ผู้เรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	4.56	0.69	มากที่สุด

ตารางที่ 4.8 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
10	ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.57	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.50	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.65$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้เรียนมีความพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.73$) รองลงมาคือ ด้านผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.49$) และ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.69$) ตามลำดับ

2. ผลการประเมินผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ได้ผลการประเมินดังแสดงในตารางที่ 4.9 – 4.14

ตารางที่ 4.9 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 70)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	1	1
1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา	55	79
1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	14	20
2. เพศ		
2.1 ชาย	28	40
2.2 หญิง	42	60

ตารางที่ 4.9 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 70)	ร้อยละ
3. อายุ		
3.1 20 - 30 ปี	42	60
3.2 31 - 40 ปี	20	29
3.3 41 - 50 ปี	5	7
3.4 51 ปีขึ้นไป	3	4
4. วุฒิการศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	23	33
4.2 ปริญญาตรี	42	60
4.3 ปริญญาโท	4	6
4.4 ปริญญาเอก	5	1

จากตารางที่ 4-9 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ จำนวน 70 คน แสดงให้เห็น ส่วนใหญ่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 79 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ ระยะ 3 เดือน ตามกรอบ IEST

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
1	ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation: I)	4.66	0.51	มากที่สุด
2	ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation: E)	4.49	0.64	มาก
3	ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation: S)	4.63	0.48	มากที่สุด
4	ด้านการถ่ายทอดความรู้ (Transportability Evaluation: T)	4.61	0.47	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.60	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 ผลการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ ระยะ 3 เดือน ตามกรอบ IEST โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu = 4.60, \sigma = 0.52$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation: I) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66, \sigma = 0.51$) รองลงมาคือ ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation: S) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63, \sigma = 0.48$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation: E) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.49, \sigma = 0.64$)

2.1 ผลการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation : I) เป็นการประเมินด้านการยอมรับจาก ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม แสดงดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation : I) ต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
1	การดำเนินโครงการได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.64	0.48	มากที่สุด
2	การดำเนินโครงการได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต้นสังกัด	4.69	0.46	มากที่สุด
3	การดำเนินโครงการได้รับการยอมรับจากนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	4.56	0.52	มากที่สุด
4	ผลการดำเนินโครงการ ได้สูงกว่าความต้องการ	4.74	0.44	มากที่สุด
5	การดำเนินโครงการได้รับการยอมรับจากครู บุคลากรในศูนย์	4.57	0.76	มากที่สุด
6	การดำเนินโครงการไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของศูนย์	4.79	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.66	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 ผลการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation: I) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.51$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 อันดับ พบว่า อันดับแรก คือ การดำเนินโครงการไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของศูนย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.79$, $\sigma = 0.41$) รองลงมาคือ ผลการดำเนินโครงการ ได้สูงกว่าความต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.44$) และ การดำเนินโครงการได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต้นสังกัด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.46$) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การดำเนินโครงการได้รับการยอมรับจากนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.52$)

2.2 ผลการประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation: E) เป็นการประเมินด้านผลการประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation : E) ด้านความรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา แสดงดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation : E) ต่อโครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
1	โครงการตอบสนองความต้องการของศูนย์ได้ตรงตาม วัตถุประสงค์	4.47	0.52	มาก
2	ครูพัฒนาทักษะจัดการเรียนการสอนภายใต้โครงการระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.40	0.80	มาก
3	ศูนย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเชี่ยวชาญในการ ดำเนินการโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.60	0.49	มากที่สุด
4	ครูมีความมั่นใจในทักษะการจัดการเรียนการสอนภายใต้ โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.50	0.76	มาก
เฉลี่ย		4.49	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.12 ผลการประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation: E) โครงการ การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.64$) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 อันดับ พบว่า อันดับแรก คือ ศูนย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการโครงการ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.49$) รองลงมาคือ ครูมี ความมั่นใจในทักษะการจัดการเรียนการสอนภายใต้โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.76$) และ โครงการตอบสนองความต้องการของศูนย์ได้ ตรงตามวัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.52$) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูพัฒนาทักษะจัดการเรียนการสอนภายใต้โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.80$)

2.3 ผลการประเมินประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation : S) เป็นการ ประเมินสิ่งที่ส่งผลต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง แสดงดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation : S) ต่อโครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
1	ถ้ามีการจัดโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะได้ผลดีเท่าเดิมหรือมากกว่า	4.78	0.41	มากที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
2	ครุมีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.65	0.48	มากที่สุด
3	ครุมีทักษะการจัดโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.54	0.50	มากที่สุด
4	ครุแนะนำแนวทางการจัดโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้อย่างต่อเนื่อง	4.51	0.50	มากที่สุด
5	นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด	4.59	0.59	มากที่สุด
6	โครงการโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่องและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น	4.73	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.63	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.13 ผลการประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation : S) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.48$) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 อันดับ พบว่า อันดับแรกคือ ถ้ามีการจัดโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะได้ผลดีเท่าเดิมหรือมากกว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma = 0.41$) รองลงมาคือ โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่องและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.45$) และครุมีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.48$) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครุแนะนำแนวทางการจัดโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.50$)

2.4 ผลการประเมินประเมินด้านการถายโยงความรู้ (Transportability Evaluation: T) เปรณการประเมินด้านการขยายผล ด้านการถ่ายทอดความรู้ ด้านการสร้างเครือข่าย ด้านการเผยแพร่ แสดงดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการประเมินด้านการถ่ายทอดความรู้ (Transportability Evaluation : T) ต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
1	มีการขยายผลของครู นักเรียน ผู้ปกครอง โดยสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.69	0.46	มากที่สุด
2	มีการขยายผลแนวทางการดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไปยังโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน	4.50	0.50	มาก
3	การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer) หรือการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองในการดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.63	0.48	มากที่สุด
4	มีการรายงานผลและเผยแพร่โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.57	0.49	มากที่สุด
5	สร้างเครือข่ายการพัฒนาโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.55	0.49	มากที่สุด
6	ผู้บริหารสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรในโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของศูนย์ไปสู่ความสำเร็จ	4.73	0.44	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.61	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 ผลการประเมินด้านการถ่ายทอดความรู้ (Transportability Evaluation: T)โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.47$) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด 3 อันดับ พบว่า อันดับแรก คือ ผู้บริหารสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรในโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของศูนย์ไปสู่ความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.44$) รองลงมาคือ มีการขยายผลของครู นักเรียน ผู้ปกครอง โดยสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.46$) และ การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer) หรือการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองในการดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.48$) ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการขยายผลแนวทางการดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไปยังโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.50$)

3. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ดังแสดงในตารางที่ 4.15 – 4.16

ตารางที่ 4.15 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 120)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	1	1
1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา	55	46
1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	14	11
1.4 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	50	42
2. เพศ		
2.1 ชาย	48	40
2.2 หญิง	72	60
3. อายุ		
3.1 20 - 30 ปี	62	52
3.2 31 - 40 ปี	40	33
3.3 41 - 50 ปี	13	11
3.4 51 ปีขึ้นไป	5	4
4. วุฒิการศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	43	36
4.2 ปริญญาตรี	72	60
4.3 ปริญญาโท	4	3
4.4 ปริญญาเอก	1	1

จากตารางที่ 4.15 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ จำนวน 120 คน แสดงให้เห็น ส่วนใหญ่เป็น
ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 46 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60
มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 52 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ที่	รายการ	ระดับผลการประเมิน		
		μ	σ	แปลผล
1	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีทิศทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ สอดคล้องกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ	4.72	0.48	มากที่สุด
2	โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือเรียนสนองกับ ความ ต้องการของผู้ปกครองนักเรียน	4.76	0.48	มากที่สุด
3	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการกำหนดโครงการ/กิจกรรม ระบบ การดูแลช่วยเหลือเรียนอย่างเหมาะสม	4.50	0.45	มากที่สุด
4	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือเรียน	3.96	0.36	มาก
5	ครูมีเจตคติที่ดีและมีความสามารถในการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือเรียน	4.55	0.45	มากที่สุด
6	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการวางแผน การบริหารจัดการระบบ การดูแลช่วยเหลือเรียน	4.34	0.35	ปานกลาง
7	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการดำเนินงานตามระบบการดูแล ช่วยเหลือเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.42	0.50	มาก
8	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีสื่อ เครื่องมือและนวัตกรรมที่ใช้ใน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือเรียน	4.75	0.46	มากที่สุด
9	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดให้คำปรึกษา แนะนำสำหรับ ผู้ปกครองนักเรียน	4.56	0.50	มากที่สุด
10	ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการ ดูแลช่วยเหลือเรียน	4.46	0.50	มาก
11	ผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารและการประสานงานจากทางศูนย์ การศึกษาพิเศษด้านการดูแลช่วยเหลือเรียนอยู่เสมอ	4.66	0.69	มากที่สุด
12	ผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขลักษณะนิสัยที่ดี	4.72	0.45	มากที่สุด
13	ผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและทั่วถึง	4.50	0.81	มากที่สุด
14	ผู้เรียนได้รับการพัฒนาส่งเสริม ความสามารถและทักษะใน ด้านต่าง ๆ อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล	4.96	0.78	มากที่สุด
15	ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ศูนย์ การศึกษาพิเศษ ชุมชนและสังคม	4.72	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.57	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 - 16 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.51$)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อประเมินโครงการด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร 3) เพื่อศึกษาผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโยงความรู้ (Transportability) ของโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้ศึกษาสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 การประเมินโครงการด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ได้ผลการประเมินดังนี้

1.1.1 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) โครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59, \sigma = 0.53$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65, \sigma = 0.49$) รองลงมาคือ ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64, \sigma = 0.51$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.48, \sigma = 0.61$)

1.1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51, \sigma = 0.67$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอจากการส่งบุคลากรออกไปศึกษาดูงานหรืออบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการในการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63, \sigma = 0.79$) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินโครงการโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58, \sigma = 0.74$) และ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56, \sigma = 0.51$) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ใช้โครงการมีความเหมาะสม และเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.33, \sigma = 0.73$)

1.1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.45, \sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55, \sigma = 0.64$) รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.47, \sigma = 0.59$) และ การส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.45, \sigma = 0.63$) ตามลำดับ

1.1.4 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50, \sigma = 0.65$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้เรียนมีความพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61, \sigma = 0.73$) รองลงมาคือ ด้านผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57, \sigma = 0.49$) และ ด้านผู้เรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56, \sigma = 0.69$) ตามลำดับ

1.2 การประเมินผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ผลการประเมินหลังการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ระยะ 3 เดือน ตามกรอบ IEST ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu = 4.60, \sigma = 0.52$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation: I) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66, \sigma = 0.51$) รองลงมาคือ ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation: S) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63, \sigma = 0.48$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation: E) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50, \sigma = 0.65$)

1.3 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57, \sigma = 0.51$)

2. อภิปรายผล

2.1 การประเมินโครงการด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ได้ผลการประเมินดังนี้

2.1.1 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายและความ ต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุจิตลา คติศิริกัญชกร (2557) ได้ทำการศึกษาการประเมินโครงการระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแม่ทาวทยา จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2557 พบว่า ด้านบริบทหรือ สภาพแวดล้อม ประเมินเกี่ยวกับความสอดคล้องเหมาะสมของโครงการกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งเห็นว่าโครงการมีความสำคัญและมีความจำเป็นกับสภาพสังคมปัจจุบัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมของ โรงเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และชุมชนซึ่งมีความจำเป็นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะก่อ ประโยชน์ต่อนักเรียนในสภาพของสังคมปัจจุบันผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบท หรือสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ศีก ลุกอินทร์ (2558) ได้ดำเนินการประเมิน โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนปรีอใหญ่วิทยบาลลังก์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ศรีสะเกษ 3 พบว่า ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทัศนของ ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ ความพร้อม และทรัพยากรในการดำเนินโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการและความเหมาะสมของ วัตถุประสงค์ของโครงการและความต้องการจำเป็นของโครงการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทินกร คุ่มวงษ์ (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านบริบทด้าน ปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของการดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 และศึกษาความพึง พอใจของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน ผลการประเมินพบว่า โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน ชุมชนวัดหน้าไม้พบว่า การดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เขต 1 ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก

2.1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการ ศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอ จากการส่งบุคลากร ออกไปศึกษาดูงานหรืออบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการในการดำเนินโครงการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ

มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินโครงการโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ใช้โครงการมีความเหมาะสม และเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ธงชัย นนทสี (2558) ได้ดำเนินการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดโกรกกราก (กรับวิทยาลัย) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร ตามรูปแบบซีบีเอ็มโมเดล (CIPP Model) พบว่า การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความพร้อมด้านครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ความพร้อมด้านผู้บริหาร และความพร้อมด้านงบประมาณ ส่วนความพร้อมด้านผู้ปกครอง/ชุมชน มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ สฤกษ์ดี วิวาสุขุ (2564) ที่ศึกษาพบว่าผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงการมีความเหมาะสมด้านภาคีเครือข่าย ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ลลิตา วงทวี (2564) ที่ศึกษาประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านบุคลากรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านบริหารจัดการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ได้ดำเนินงานตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กล่าวคือ ครูทำความรู้จักกับนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนและนำข้อมูลที่ได้มาคัดกรองนักเรียน ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน และมีการส่งเสริมนักเรียนมีการจัดการประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียนเพื่อจัดทำแผน/กิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมความสามารถทางด้านวิชาการ ให้กับผู้เรียนตามศักยภาพ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล โดยมีผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาที่จะได้รับการป้องกันและช่วยเหลือ ซึ่งบางครั้งครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นก็ไม่สามารถป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหานี้ได้ เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป เพื่อให้นักเรียนได้รับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างถูกต้องและรวดเร็ว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สฤกษ์ดี วิวาสุขุ (2564) ได้ศึกษาการประเมินโครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า ด้านกระบวนการ มีการปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาในระดับมากที่สุด และปฏิบัติกิจกรรม การป้องกันและแก้ไข และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ กรดา มลิตา (2564) ที่ศึกษาพบว่า การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยที่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

2.1.4 ผลการประเมินผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการ การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้เรียน มีความพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านผู้เรียน มีพัฒนาการที่ดีขึ้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และ ด้าน ผู้เรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตลา คตศิริกาญจกร (2557) ได้ศึกษา การประเมิน โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแม่ทาวทยาวิทยา จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2557 พบว่าในด้านผลผลิต ประเมินเกี่ยวกับตัวนักเรียนพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นไป ด้วยดีและอบอุ่น นักเรียนได้รับการช่วยเหลือจากครูอย่างทั่วถึงและใกล้ชิด นักเรียนมีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถเข้ากับ สิ่งแวดล้อมและสังคมได้ดี ประพฤติปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและสังคม ผล การประเมินพบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับ ผลการวิจัย ของ มนตรา พิกมมงคล (2564) ได้ทำการศึกษา การประเมินผลโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 พบว่า ผลการประเมิน โครงการด้านผลผลิต โดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ซึ่งผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ 1) โรงเรียนราชานุบาลได้จัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) ข้อมูลนักเรียนที่ยากจน และข้อมูล กลุ่มเด็กพิเศษ 2) ผลการคัดกรองด้านพฤติกรรมโดยใช้แบบประเมิน SDQ ปีการศึกษา 2562 พบว่า นักเรียนกลุ่มปกติ ร้อยละ 98.94 นักเรียนกลุ่มเสี่ยงร้อยละ 0.65 และนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ร้อยละ 0.41 ซึ่งเป็นกลุ่มมีปัญหาที่เป็นปัญหาที่ไม่รุนแรง 3) ผลการส่งเสริมพัฒนา พบว่า นักเรียนกลุ่มปกติ มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับในระดับต่าง ๆ นักเรียนกลุ่ม เสี่ยง (สมาธิสั้น) มีจำนวนลดลงจาก 9 คน เหลือ 8 คน และนักเรียนกลุ่มมีปัญหาทางการเงิน มี จำนวนลดลง จาก 20 คน เหลือ 5 คน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน และได้ดำเนินการเยี่ยม บ้านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,185 ครั้ง 4) ผลการป้องกันและ แก้ไขปัญหา พบว่า โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชน มีระบบสารสนเทศเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้นำชุมชน ร่วมกันสอดส่องดูแลนักเรียนใน ขณะที่อยู่ในชุมชน และภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง และ 5) ผลการส่งต่อนักเรียน พบว่า การส่งต่อภายในให้ครูแนะแนว ซึ่งเป็นเป็นนักเรียน

กลุ่มเสี่ยงทางการเรียนรู้ช้า (สมาธิสั้น) เบื้องต้น ได้มีการช่วยเหลือโดยมีการสอนเสริม และพัฒนาการเรียนรู้อบรม พร้อมทั้งได้สร้างสัมพันธภาพให้เด็กเกิดความไว้วางใจ เพื่อนำไปสู่การศึกษาปัญหาทางการเรียนรู้ของเด็ก และการส่งต่อภายนอกไปยังแพทย์เพื่อทำการรักษา

2.2 ผลการประเมินผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ผลการประเมินหลังการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ระยะ 3 เดือน ตามกรอบ IEST โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation: I) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation: S) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประสิทธิภาพ (Effectiveness Evaluation: E) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทุกฝ่ายตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการดำเนินงานตามกิจกรรมของโครงการให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และด้วยกิจกรรมของทางศูนย์ได้ประสานสื่อสารความร่วมมือกับทุกภาคส่วน กิจกรรมจึงได้ดำเนินการทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษารวมถึงการตรวจสอบ ติดตาม พฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งกิจกรรมต่างๆ ของโครงการเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จึงทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงในทุกช่วงเวลาทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา โดยมีครูและผู้ปกครองคอยกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินอย่างใกล้ชิด อันเป็นผลสืบเนื่องทำให้การดำเนินงานตามโครงการมีผลเพื่อความสำเร็จของคุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งผู้บริหารและครูสนใจ มุ่งมั่น และพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้โครงการสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน และศูนย์มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้ปกครองได้ทราบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของ บุญญลักษณ์ พิมพา (2561) ได้ศึกษาผลกระทบของโครงการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้ CIPPIEST Model พบว่าด้านผลกระทบ (Impact) : ครูมีความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานของศึกษานิเทศก์ในระดับมาก ผู้แทนชุมชนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่นำผลจากการนิเทศไปใช้พัฒนางานระหว่างปี 2557 – 2560 ในระดับมาก ด้านประสิทธิภาพ (Effectiveness) : ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการส่งผลการบริหารจัดการโครงการได้อย่างดี กิจกรรมที่ดำเนินการบรรลุเป้าหมายทุกกิจกรรม การสร้างองค์ความรู้ให้แก่ครูช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และเป็นการดำเนินงานที่คุ้มค่าและสร้างสรรค์ ด้านความยั่งยืน (Sustainability) : ผู้ศึกษามีการจัดประชุมติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของโรงเรียนด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ และมีการเพิ่มพูนความรู้จากการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูทุกคนทำงานวิจัยในชั้นเรียน และจัดประกวดผลงานวิจัยภายในโรงเรียนเป็นประจำทุกปีจนถึงปัจจุบัน ด้านการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) : ครูมีการถ่ายโอนความรู้และส่งทอดขยายผลโดยการปรับปรุงพัฒนางานวิจัยและนำความรู้ที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ในเรื่องใหม่มากที่สุด และเป็นที่ยอมรับ

เกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน ขยายผลหรือต่อยอดแนวคิดและนำไปใช้ในเรื่องอื่นรวมทั้งปรับความรู้ให้เหมาะสมกับองค์กรภายนอก และยังสอดคล้องกับผลการประเมินของ ปิยะมาศ ฉายชูวงศ์ (2560) ได้ศึกษาผลกระทบของโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียน บ้านประดู่งาม การประเมินด้านผลกระทบ มีความเหมาะสมและผ่านเกณฑ์ จึงทำให้ผู้บริหารตัดสินใจในการดำเนินงานตามโครงการ และนำผลกระทบมาปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการในปีการศึกษาถัดไป ด้านประสิทธิผล คุณลักษณะสุจริต ทั้ง 5 ประการของนักเรียน โดยภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ โกสินทร์ ช่างบุญ (2560) ได้ประเมินติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ทางโรงเรียนมีการกำกับ นิเทศ ติดตามโครงการโดยหัวหน้ากิจกรรมแต่ละกิจกรรม เพื่อรายงานและนำเสนอ ต่อผู้บริหารนำมาวิเคราะห์สิ่งที่ต้องพัฒนา และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาเรียม นิลพันธ์ (2554) ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และบัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานกับการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์กับความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสม

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา คตศิริบุญชู (2557) ได้ศึกษา การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน แม่ทาวิทยาคม จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2557 พบว่า การประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครอง ด้านการดำเนินงานทั่วไป ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ด้านการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านคุณภาพนักเรียน ผลการประเมินพบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร ภูมิไพบูลย์ (2557) ได้ศึกษา การประเมินโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเวียงน้อยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ ผลการวิจัยของ มนตรา พิกมงคล (2564) ได้ทำการศึกษา การประเมินผลโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 พบว่า ด้านความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ พบว่า ความพึงพอใจต่อโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และ

นักเรียนโรงเรียนราชานุบาล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการดำเนินงานโครงการดังกล่าวโรงเรียนได้ดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมและพัฒนา การแก้ไขและป้องกัน และการส่งต่อ โดยใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายร่วมกันคิดร่วมทำ ร่วมพัฒนา และร่วมชื่นชมผลงาน รวมทั้งมีการนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะชีวิต รู้เท่าทันภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ได้กล้าแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ ป้องกันดูแลสุขภาพตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวได้ มีทักษะชีวิต และสามารถหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นักเรียนรักและเห็นคุณค่า ในตนเองและผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน และนักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่โรงเรียนราชานุบาลและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1 กำหนด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

3.1.2 ควรมีการจัดกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นประโยชน์ในการพัฒนาโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

3.1.3 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษควรมีการจัดฝึกอบรมให้สถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้มาให้คำปรึกษาแนะนำ ด้านการดำเนินงานตามขั้นตอน ที่สอดคล้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน และนำมาซึ่งความร่วมมือในการทำงาน อันส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1. ศึกษารูปแบบ วิธีการอื่น ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเพิ่มทางเลือกที่เข้ากับสภาพบริบทที่แตกต่างกันไป

3.2.2. สร้างนวัตกรรมเทคนิควิธีการที่ใช้ในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอื่นในบริบทเดียวกัน

3.2.3 ควรมีการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกศูนย์การศึกษาพิเศษ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อประโยชน์ในการนำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2551). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1-6). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรตา มลิลลา. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการเรียนรู้. มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิ่งแก้ว มนะระสิม. (2559). การประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ของโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โกสินทร์ ช้างบุญ. (2560). การติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่ : ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- จรัญ ชูชื่น. (2547). การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตราพร สุทธิสาร. (2562). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เชาว์ อินโย. (2553). การประเมินโครงการ Program Evaluation. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ นันทวรรณ. (2547). การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: พิสิกส์เซ็นเตอร์.
- ถวัลย์ มาตจรัส และชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์. (2547). การนิเทศเพื่อปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ทินกร คุ่มวงษ์. (2560). การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. กระทรวงศึกษาธิการ.

- ทิวากร อาจหาญ. (2559). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาในภาคกลาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2546). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นพเก้า ทองธรรมมา. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. (2551). ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- นิรันดร์ จำปาเจียม. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสังกัดสัสนเชียงใหม่วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2558). การแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน. สงขลา: นาศิลป์โฆษณา.
- นิชากรณ์ เหล่าเขตกิจ. (2560). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญญลักษณ์ พิมพ์า. (2561). การประเมินโครงการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้ CIPPIEST Model. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
- ประคอง กรรณสูต. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม กรุงเทพฯ.
- ปิยะพร ป้อมเกษตร์. (2559). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยมาศ ฉายชวงษ์. (2560). การประเมินการประเมินโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนบ้านประดู่งาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พงศ์ศิริ พวงศรีเคน. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรวิมล กลิ่นศรีสุข. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พิสนุ พงศ์ศรี. (2552). วิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธา.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2556). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนตรี พักมงคล. (2564). การประเมินผลโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ.
- มธุรส ผุดผ่อง. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนโรงเรียนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มาเรียม นิลพันธ์. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 14.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2540). การประเมินผลโครงการ การวิจัยประเมินผล. กรุงเทพฯ:คอมแพคท์พริ้นท์จำกัด.
- _____. (2556). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 12 มกราคม 2564). จาก <http://www.educ.su.ac.th/2013/images/stories/081957-03.pdf>.
- ลลิตา วงทวี. (2564). รายงานการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. รายงานวิจัยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2551). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วงเดือน ลาคำ. (2559). แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา). (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2557). การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :บริษัท .พรินทร์ (1991) จำกัด.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2558). “โมเดล CIPP ที่เปลี่ยนไป: ความหมาย ความสำคัญและพัฒนาการ.” สารสมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2(1): 3-10.
- ศิริพงษ์ เศาภายน. (2548). หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- ศึก ลูกอินทร์. (2558). รายงานการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนปรีอใหญ่วิทยบาลลังก์. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: www.mskyt28.info/upload/03a94dfeef30d0d756cd10a7e6a2ff94.docx. 1 มีนาคม 2559.

- สถุขดี วิวาสุข. (2564). การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. วารสารมหาจุฬานาคธรรพชน.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2552). เทคนิคการประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: จตุพรีดีไซน์.
- สมพิศ ไห้งาม. (2550). การจัดการและการบริหารงานกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). รวมบทความทางการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2549). รวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมจิตร ภูมิไพบูลย์. (2557). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวงน้อยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: www.thaigoodview.com/node/194994. 1 มีนาคม 2559.
- สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ. (2559). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2559). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรโรงเรียนประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2558). มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำราญ มีแจ้ง. (2544). การประเมินโครงการทางการศึกษา. ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- สุจิตา คดีศิริกฤษ. (2557). รายงานการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแม่ทาวิทยาคม จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2557. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=135441&bcat_id=16. 1 มีนาคม 2559.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). หลักการ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนิสา มาสุข. (2560). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพิชฌาย์ หัวดอน. (2559). การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม

เครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดส านักการศึกษส านักงานเขตลาดกระบังกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

อรรณพ จนีวัฒน์. (2552). การบริหารกิจการนักเรียน. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิ
ราช.

อุทุมพร จามรมาน และคณะ. (2553). การควบคุมการวัดประเมินและการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Ababio, P. F., K. D. A. Taylor, M. Swainson, and B. A. Daramola. (2015). Effect of good
hygiene practices intervention on food safety in senior secondary schools in
Ghana. *Food Control*, 60, 18-24.

Amarpreet Guliani et al. (2015). Gender-based differences in school travel mode choice
behaviour: Examining the relationship between the neighborhood
environment and perceived traffic safety. *Journal of Transport & Health*, 2 (4),
502–511

Biddle, V.S. (2009). Student Assistance Program Outcomes of Students at Risk for
Suicide. *Dissertation Abstracts International*, 69(8), 118.

Cekerol, K. (2010). Examining the Academic Counseling Courses as a Support Service in
Distance Learning. *Hachette University Journal of Education*, 39(1), 109–120.

Cha, J. (2009). Shopping on social networking web sites: Attitudes toward real versus
virtual items. *Journal of Interactive Advertising*, 10(1), 77-93.

Flaherty, Lois T. (2015). Safety Assessment in Schools: Beyond Risk : The Role of Child
Psychiatrists and Other Mental Health Professionals. *Child and Adolescent
Psychiatric Clinics of North America*, 24 (2), 277–289.

Hoy, Wayne K. and Cecil G, Miskel. (2001). *Educational Administration : Theory -
Research – Practice*. 6th ed. New York : McGraw – Hill.

Jackson, S.K. (2015). The effects of a cognitive-behavioral group counseling intervention
that emphasizes self-management techniques on the classroom behavior and
self-efficacy of middle school students. *Review of Educational Research*, 63(3),
249–294.

Kosse, S. and Doll, B. (2005). Integrity of SAT Interventions : Relationship of Components
to Student Outcomes. Ph.D., University of Nebraska-Lincoln.

Li Si-jian., et al. (2015). School safety and children health in a post-disaster community:
Implications to collaborative care and service learning in school health.
School of Nursing The Hong Kong Polytechnic University, Hong Kong Special
Administrative Region.

- Stufflebeam, D. L. (2003). *The CIPP Model for Evaluation: International Handbook of Educational Evaluation, Part I*. Dordrecht: Springer.
- Walton, C. (2007). *The Effectiveness of using a Student Monitoring System to Improve a School District's State Test Scores*. *Dissertation Abstracts International*, 67(12), unpagged, June.
- Watson-Davis, D. (2011). *Teacher's Understanding, Perceptions, and Experiences of Students in Foster Care : A Forgotten Population*. *Dissertation Abstracts International*, 71(3).
- Williams, F.M. Jr. (2008). *Student Assistance Programs (SAP) : An Organizational and Theoretical Perspective on Building Bridges for Healthy Youth*. *Dissertation Abstracts International*, 68(8), unpagged, February.

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ
- ภาคผนวก ข หนังสือเชิญราชการที่เกี่ยวข้อง
- ภาคผนวก ค เครื่องมือในการวิจัย
- ภาคผนวก ง ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- ภาคผนวก จ หนังสือเผยแพร่ผลงาน

- ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร.รุ่งโรจน์ ตรงสกุล	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. นางภัทริยาวรรณ พันธุ์น้อย	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. ดร.อนงค์ พิษสิงห์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา
4. ดร.วุฒิศักดิ์ เหล็กคำ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาสงเคราะห์และการศึกษาพิเศษ
5. ดร.ณรงค์ ศิริเมือง	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต

ภาคผนวก ข
หนังสือเชิญราชการที่เกี่ยวข้อง

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๔๐/๐๕๙

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

๙๙ ม. ๘ ถนนแจ้งสนิท

ต.ตาดทอง อ.เมือง จ.ยโสธร ๓๕๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ด้วย นายกำพล พากักดี ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร กำลังดำเนินการประเมินโครงการ เรื่องการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ซึ่งอยู่ในช่วงพัฒนาเครื่องมือประกอบการประเมินโครงการดังกล่าว

ในการนี้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการดำเนินการประเมินโครงการ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายกำพล พากักดี)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

งานธุรการ โทรศัพท์ ๐-๔๕๗๑-๑๐๓๖

โทรสาร๐-๔๕๗๑-๑๐๓๖

E-mail :special๕๔๐๙๑๑@gmail.com

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๔๐/๐๗๖

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร
๙๙ ม. ๘ ถนนแจ้งสนิท
ต.ตาดทอง อ.เมือง จ.ยโสธร ๓๕๐๐๐

๒๒ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้ Try out เครื่องมือในการประเมินโครงการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ด้วย นายกำพล พากักดี ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร กำลังดำเนินการประเมินโครงการ เรื่องการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร ซึ่งอยู่ในช่วงพัฒนาการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการที่สร้างขึ้น

ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ทดลองใช้เครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน ซึ่งจะทดลองกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับ ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายกำพล พากักดี)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

- ภาคผนวก ค เครื่องมือในการวิจัย

ฉบับที่ 1

แบบสอบถาม

การประเมินด้านบริบท (Context) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร
(สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ข้อ	ข้อความคำถาม
1	สถานภาพ/ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ☐ คณะกรรมการสถานศึกษา ☐ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน
2	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3	อายุ ☐ 20 - 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
4	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านบริบท (Context) ของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
ด้านความสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการจำเป็น						
1	โครงการมีหลักการการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ					
2	โครงการมีหลักการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์นโยบายพันธกิจและเป้าประสงค์ของศูนย์และสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ					
3	ศูนย์มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างชัดเจน					
4	โครงการสอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้ปกครองและชุมชน					
5	โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา					
6	สภาพแวดล้อมของศูนย์มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการดำเนินโครงการ					
7	กิจกรรมทุกกิจกรรมที่ดำเนินตามโครงการเป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมปลูกฝังระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา					
ด้านความเหมาะสมของวัตถุประสงค์						
8	หลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน					
9	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสอดคล้องกับวิธีดำเนินการ					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
10	วัตถุประสงค์ของโครงการตรงตามเป้าหมายและมีความชัดเจน					
11	วัตถุประสงค์ของโครงการสามารถนำไปปฏิบัติได้					
12	สามารถวัดและประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ได้					
13	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินโครงการ					
ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ						
14	การนำนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการมาใช้กับบริบทของศูนย์ได้					
15	วิธีการดำเนินโครงการเป็นระบบขั้นตอนสามารถปฏิบัติได้ตรงตามกำหนดเวลา					
16	รูปแบบการจัดกิจกรรมตามโครงการสามารถวัดและติดตามผลได้					
17	ผู้ปกครองและชุมชนสามารถช่วยเหลือสนับสนุนศูนย์ในการดำเนินงานโครงการ					
18	กิจกรรมของโครงการสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้					
19	ผู้บริหารและครูมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ					
20	กิจกรรมของโครงการช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาการดูแลช่วยเหลือตัวเองได้ดีขึ้น					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฉบับที่ 2

แบบสอบถาม

การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร
(สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ข้อ	ข้อคำถาม
1	สถานภาพ/ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ☐ คณะกรรมการสถานศึกษา ☐ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน
2	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3	อายุ ☐ 20 - 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
4	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการการพัฒนา
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์
พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับมาก
3 หมายถึง ระดับปานกลาง
2 หมายถึง ระดับน้อย
1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
1	ศูนย์มีอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมเพียงพอกับการดำเนินโครงการ					
2	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินโครงการ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน					
3	บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอ จากการส่งบุคลากรออกไปศึกษาดูงานหรืออบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการในการดำเนินโครงการ					
4	จัดประชุม กำหนดแนวทางการดำเนินงานและกำหนดบทบาทภาระหน้าที่ของแต่ละฝ่าย					
5	ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารโครงการอย่างเหมาะสม					
6	นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการ					
7	วัสดุ อุปกรณ์มีความเพียงพอที่ใช้ในการดำเนินโครงการ					
8	ศูนย์มีเครือข่ายร่วมพัฒนาสถานศึกษาที่พร้อมให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ					
9	งบประมาณที่ใช้โครงการมีความเหมาะสม และเพียงพอ					
10	ระยะเวลาในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฉบับที่ 3

แบบสอบถาม

การประเมินด้านกระบวนการ (Process) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร
(สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ข้อ	ข้อคำถาม
1	สถานภาพ/ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ☐ คณะกรรมการสถานศึกษา ☐ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน
2	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3	อายุ ☐ 20 - 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
4	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการการพัฒนา
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์
พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับมาก
3 หมายถึง ระดับปานกลาง
2 หมายถึง ระดับน้อย
1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล						
1	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
2	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดทำระเบียบสะสมผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่เป็นปัจจุบัน					
3	ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) ของผู้เรียนทุกคน					
4	ครูประจำชั้นมีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเพื่อวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
5	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน มีการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน เป็นต้น					
6	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเยี่ยมบ้านผู้เรียน					
7	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการบันทึกการตรวจสอบสุขภาพผู้เรียนประจำปี					
8	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน สรุปผล และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ					
การคัดกรองผู้เรียน						
9	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองผู้เรียนอย่างชัดเจน					
10	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน มีการนำข้อมูลต่างๆ ของผู้เรียนมาใช้วิเคราะห์ในการคัดกรองผู้เรียน					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
11	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน มีการคัดกรองผู้เรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา					
12	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการนำผลการคัดกรองมาใช้ในการช่วยเหลือและพัฒนาส่งเสริมผู้เรียน					
การส่งเสริมผู้เรียน						
13	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดการประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียน					
14	ศูนย์การศึกษาพิเศษมี แผน/กิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมความสามารถทางด้านวิชาการ ให้กับผู้เรียนตามศักยภาพ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล					
15	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลาย					
16	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้เรียน โดยการ สนับสนุน ชมเชย ยกย่องผู้เรียนที่ทำคุณงามความดี					
17	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนในด้านต่างๆ					
การป้องกันและช่วยเหลือ						
18	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน ให้การดูแลเอาใจใส่กับผู้เรียนทุกคน อย่างเท่าเทียมกัน					
19	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน ให้การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ					
20	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีกิจกรรมการป้องกันและช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา					
21	ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
22	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการบันทึกข้อมูลการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ					
23	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนกลุ่มมีปัญหา เพื่อส่งต่อให้ได้รับการช่วยเหลือ					
การส่งต่อ						
24	ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน มีการช่วยเหลือผู้เรียนเบื้องต้นก่อนการส่งต่อผู้เรียนให้ผู้เกี่ยวข้องภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
25	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกศูนย์การศึกษาพิเศษเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนต่อไป เช่น พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โรงเรียน เรียนรวม โรงเรียนเฉพาะความพิการ เป็นต้น					
26	ศูนย์การศึกษาพิเศษได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียน					
27	ครูประจำชั้น /ครูผู้สอน มีการบันทึก การส่งต่ออย่างเป็นระบบ					
28	มีการติดตามผลการช่วยเหลือผู้เรียนจากผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฉบับที่ 4

แบบสอบถาม

การประเมินด้านผลผลิต (Product) โครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร
(สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทน
ผู้ปกครองนักเรียน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ข้อ	ข้อความคำถาม
1	สถานภาพ/ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ☐ คณะกรรมการสถานศึกษา ☐ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน
2	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3	อายุ ☐ 20 - 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
4	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านผลผลิต (Product) ของโครงการพัฒนาระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับมาก
 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับน้อย
 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
1	ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคลอย่างมีความสุข					
2	ผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสุขลักษณะนิสัยที่ดี					
3	ผู้เรียนได้รับการดูแลจากครูอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง					
4	ผู้เรียนกับครูมีสัมพันธภาพที่ดี เป็นไปด้วยดีและอบอุ่น					
5	ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข					
6	ผู้เรียนมีจิตใจเอื้อเฟื้อและช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ					
7	ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ชุมชนและสังคม					
8	ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเอง					
9	ผู้เรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันอันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์					
10	ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					

- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฉบับที่ 5

แบบสอบถาม

การประเมินหลังการดำเนินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษา
พิเศษประจำจังหวัดยโสธร หลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ (iest) ระยะ 3 เดือน
(สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ข้อ	ข้อความ
1	สถานภาพ/ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ☐ คณะกรรมการสถานศึกษา ☐ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน
2	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3	อายุ ☐ 20 - 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
4	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นหลังการดำเนินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ (iest) ระยะ 3 เดือน
คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์
พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านผลกระทบ (Impact)						
1	การดำเนินโครงการได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
2	การดำเนินโครงการได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต้นสังกัด					
3	การดำเนินโครงการได้รับการยอมรับจากนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน					
4	ผลการดำเนินโครงการ ได้สูงกว่าความต้องการ					
5	การดำเนินโครงการได้รับการยอมรับจากครู บุคลากรในศูนย์					
6	การดำเนินโครงการไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของศูนย์					
ด้านประสิทธิผลที่เกิดขึ้น (Effectiveness)						
7	โครงการตอบสนองความต้องการของศูนย์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์					
8	ครูพัฒนาทักษะจัดการเรียนการสอนภายใต้โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
9	ศูนย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
10	ครูมีความมั่นใจในทักษะการจัดการเรียนการสอนภายใต้โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
ด้านความยั่งยืน (Sustainability)						
12	ถ้ามีการจัดโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะได้ผลดีเท่าเดิมหรือมากกว่า					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
13	ครูมีความพร้อมในการดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
14	ครูมีทักษะการจัดโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
15	ครูนำแนวทางการจัดโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้อย่างต่อเนื่อง					
16	นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด					
17	โครงการโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่องและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น					
ด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability)						
18	มีการขยายผลของครู นักเรียน ผู้ปกครอง โดยสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง					
19	มีการขยายผลแนวทางการดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไปยังโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน					
20	การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer) หรือการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองในการดำเนินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
21	มีการรายงานผลและเผยแพร่โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
22	สร้างเครือข่ายการพัฒนาโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
23	ผู้บริหารสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรในโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของศูนย์ไปสู่ความสำเร็จ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฉบับที่ 6

แบบสอบถาม

การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ข้อ	ข้อความ
1	สถานภาพ/ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ☐ คณะกรรมการสถานศึกษา ☐ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน
2	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3	อายุ ☐ 20 - 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
4	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษา
พิเศษประจำจังหวัดยโสธร (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน)

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์
พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีทิศทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ					
2	โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสนองกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน					
3	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการกำหนดโครงการ/กิจกรรม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม					
4	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
5	ครูมีเจตคติที่ดีและมีความสามารถในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
6	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการวางแผน การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
7	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
8	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีสื่อ เครื่องมือและนวัตกรรมที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
9	ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดให้คำปรึกษา แนะนำสำหรับผู้ปกครองนักเรียน					
10	ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
11	ผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารและการประสานงานจากทางศูนย์การศึกษาพิเศษด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่เสมอ					

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
12	ผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขลักษณะนิสัยที่ดี					
13	ผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและทั่วถึง					
14	ผู้เรียนได้รับการพัฒนาส่งเสริม ความสามารถและทักษะในด้านต่างๆ อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล					
15	ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ศูนย์การศึกษา พิเศษ ชุมชนและสังคม					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นอื่นๆ และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ง
ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินด้านบริบท (Context) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

(สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

คนที่ ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
10	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้

- ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการประเมินด้านบริบท (Context) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน) เท่ากับ 0.978

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.978	20

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	86.1000	100.438	.932	.976
VAR00002	85.8667	100.189	.925	.976
VAR00003	86.1000	100.438	.932	.976
VAR00004	85.8667	100.189	.925	.976
VAR00005	86.1000	100.438	.932	.976
VAR00006	85.8667	100.189	.925	.976
VAR00007	85.8667	100.189	.925	.976
VAR00008	86.0000	100.000	.940	.976
VAR00009	86.1000	100.438	.932	.976
VAR00010	85.8667	100.189	.925	.976
VAR00011	85.7000	110.355	.282	.981
VAR00012	85.6667	109.678	.270	.981
VAR00013	85.8667	100.189	.925	.976
VAR00014	85.5667	110.461	.363	.980
VAR00015	85.6667	110.920	.233	.981
VAR00016	86.1000	100.438	.932	.976
VAR00017	85.8667	100.189	.925	.976
VAR00018	86.1000	100.438	.932	.976

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00019	85.8667	100.189	.925	.976
VAR00020	86.1000	100.438	.932	.976

2. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

คนที่ ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
6	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้

- ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โครงการการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน) เท่ากับ 0.987

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.987	10

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	40.2667	33.030	.920	.986
VAR00002	40.0333	32.654	.946	.985
VAR00003	40.2667	33.030	.920	.986
VAR00004	40.0333	32.654	.946	.985
VAR00005	40.2667	33.030	.920	.986
VAR00006	40.0333	32.654	.946	.985
VAR00007	40.0333	32.654	.946	.985
VAR00008	40.1667	32.764	.930	.986
VAR00009	40.2667	33.030	.920	.986
VAR00010	40.0333	32.654	.946	.985

3. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินदानกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

คนที่ ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
4	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
8	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
21	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้

คนที่ ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
24	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
27	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้

- ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน) เท่ากับ 0.98

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.980	28

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	76.6667	87.057	.936	.978
VAR00002	76.4333	86.944	.919	.979
VAR00003	76.6667	87.057	.936	.978
VAR00004	76.4333	86.944	.919	.979

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00005	76.6667	87.057	.936	.978
VAR00006	76.4333	86.944	.919	.979
VAR00007	76.4333	86.944	.919	.979
VAR00008	76.5667	86.530	.954	.978
VAR00009	76.6667	87.057	.936	.978
VAR00010	76.4333	86.944	.919	.979
VAR00011	76.2667	96.340	.282	.984
VAR00012	76.2333	96.047	.239	.985
VAR00013	76.5333	86.602	.944	.978
VAR00014	76.3667	91.206	.811	.980
VAR00015	76.4333	91.151	.793	.980
VAR00016	76.6667	87.057	.936	.978
VAR00017	76.4333	86.944	.919	.979
VAR00018	76.6667	87.057	.936	.978
VAR00019	76.4333	86.944	.919	.979
VAR00020	76.4333	86.944	.919	.979
VAR00021	76.5667	86.530	.954	.978
VAR00022	76.6667	87.057	.936	.978
VAR00023	76.4333	86.944	.919	.979
VAR00024	76.6667	87.057	.936	.978
VAR00025	76.4333	86.944	.919	.979
VAR00026	76.6667	87.057	.936	.978
VAR00027	76.4333	86.944	.919	.979
VAR00028	76.6667	87.057	.936	.978

4. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน)

คนที่ ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้

- ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน) เท่ากับ 0.973

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.973	10

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	63.4333	55.771	.920	.970
VAR00002	63.2000	55.545	.917	.970
VAR00003	63.4333	55.771	.920	.970
VAR00004	63.2000	55.545	.917	.970
VAR00005	63.4333	55.771	.920	.970
VAR00006	63.2000	55.545	.917	.970
VAR00007	63.2000	55.545	.917	.970
VAR00008	63.3333	55.195	.955	.969
VAR00009	63.4333	55.771	.920	.970
VAR00010	63.2000	55.545	.917	.970

5. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินหลังการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ (iest) ระยะ 3 เดือน (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

คนที่ ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้

- ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการประเมินหลังการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ (iest) ระยะ 3 เดือน (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน) เท่ากับ 0.986

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.986	23

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	99.1000	144.576	.942	.984
VAR00002	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00003	99.1000	144.576	.942	.984
VAR00004	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00005	99.1000	144.576	.942	.984
VAR00006	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00007	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00008	99.0000	143.931	.957	.984
VAR00009	99.1000	144.576	.942	.984
VAR00010	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00011	98.7000	156.424	.298	.988
VAR00012	98.6667	156.161	.246	.988
VAR00013	98.9667	144.033	.946	.984
VAR00014	98.8000	149.890	.821	.985
VAR00015	98.8667	149.775	.807	.985

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00016	99.1000	144.576	.942	.984
VAR00017	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00018	99.1000	144.576	.942	.984
VAR00019	98.8000	149.890	.821	.985
VAR00020	98.8667	149.775	.807	.985
VAR00021	99.1000	144.576	.942	.984
VAR00022	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00023	99.1000	144.576	.942	.984

6. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน)

คนที่ ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1	ใช้ได้

- ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร (สำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน)เท่ากับ 0.986

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.986	15

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	99.1000	144.576	.942	.984
VAR00002	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00003	99.1000	144.576	.942	.984
VAR00004	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00005	99.1000	144.576	.942	.984
VAR00006	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00007	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00008	99.0000	143.931	.957	.984
VAR00009	99.1000	144.576	.942	.984
VAR00010	98.8667	144.602	.913	.985
VAR00011	98.7000	156.424	.298	.988
VAR00012	98.6667	156.161	.246	.988
VAR00013	98.9667	144.033	.946	.984
VAR00014	98.8000	149.890	.821	.985
VAR00015	98.8667	149.775	.807	.985

ภาคผนวก จ
หนังสือเผยแพร่ผลงาน

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๔๐/๒๓๖

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
ยโสธร ๙๙ ม. ๘ ถนนแจ้งสนิท
ต.ตาดทอง อ.เมือง จ.ยโสธร ๓๕๐๐๐

๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ผลงานทางวิชาการ เรื่องการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายกำพล พากักดี ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธร ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง “การประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร” เพื่อประกอบการขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะ เชี่ยวชาญ สายงานบริหารสถานศึกษา ซึ่งผลงานทางวิชาการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ของท่านเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานของท่านให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น

ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร จึงใคร่ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมายังหน่วยงานของท่าน และผู้สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่อไป และขอความกรุณาท่านได้ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวที่ส่งมาพร้อมนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายกำพล พากักดี)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

สำเนาเรียน เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง “การประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร”

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ
2. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10
3. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
4. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครพนม
5. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร
6. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด
7. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์
8. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองคาย
9. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร
10. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมหาสารคาม
11. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9
12. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
13. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12
14. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดจันทบุรี
15. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 28 จังหวัดยโสธร
16. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29 จังหวัดศรีสะเกษ
17. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 จังหวัดอุบลราชธานี
18. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 54 จังหวัดอำนาจเจริญ
19. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 51 จังหวัดบุรีรัมย์
20. โรงเรียนอุบลปัญญาคุณ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายกำพล พากักดี
วันเกิด	วันที่ 30 เดือนเมษายน พ.ศ. 2515
สถานที่เกิด	ตำบลทุ่งวัง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	161 หมู่ 1 ตำบลย่อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชัยภูมิ 35110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร
วิทยฐานะ	ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตึกมัธยม
พ.ศ. 2538	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกพลศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
พ.ศ. 2548	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2559	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี